

**T.C.
TİCARET BAKANLIĞI**

**PİYASA GÖZETİMİ VE DENETİMİ
2023 YILI RAPORU**

ÖNSÖZ

Ürün güvenliği mevzuatı ve uygulamaları, vatandaşlarımızın güvenli ürünlere erişiminin sağlanması ve iktisadi işletmeler için adil bir rekabet ortamının oluşturulması açısından kritik bir role sahiptir. Bu rol aynı zamanda, Türk malı imajını güçlendiren, bu yolla sürdürülebilir ihracat artışına katkı sağlayan yönüyle Türkiye'nin uluslararası alanda rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılmasını sağlamakta ve ekonomik büyümeyi desteklemektedir.

Kamu kuruluşları, ürünlerin güvenli olması için belirli kurallar içeren mevzuatı yürürlüğe koymakta ve ürünlerin bu kurallara uygun olarak üretilip üretilmediğini denetlemektedir. Bu denetimler ithalat aşamasında ithal ürünleri için "İthalat Denetimi", iç piyasada yerli ve ithal ürünler için de "Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD)" marifetiyle gerçekleştirilmektedir.

Ticaret Bakanlığı olarak, 2002'den beri farklı kamu kuruluşlarının yürüttüğü PGD faaliyetlerinin koordinasyon görevini üstleniyoruz. Bu görevin ifasında, PGD kuruluşlarının mevcut altyapı ve uygulamalarını izliyor, karşılaşılan sorunlara yönelik çözümleri yetkili kuruluşların üst düzey yöneticileriyle gerçekleştirdiğimiz toplantılarda geliştiriyor ve bu çözümleri söz konusu kuruluşlarla iş birliği halinde hayata geçiriyoruz. Bu çerçevede son olarak, yetkili kuruluşlarımızın Bakanlar düzeyinde teşrifleriyle 28 Aralık 2023 tarihinde "Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu" toplantısını düzenledik.

Koordinasyon görevimizin ifasında ayrıca, her yıl yayımladığımız "Piyasa Gözetimi ve Denetimi Raporları" ile bu faaliyetlerin sonuçlarını tüm ilgili paydaşların erişimine açık bir şekilde sunarak, faaliyetlerimizin şeffaflığını ve etkinliğini artırmayı amaçlıyoruz.

"2023 Yılı PGD Raporu"na göre; 2023 yılında 38.785'i gıda sektöründe, 169.203'i ise gıda-dışı sektörde olmak üzere, toplam 207.988 ürün partisi denetlenmiştir. Denetlenen ürün partileri içerisinde 11.394 ürün partisi uygunsuz olarak tespit edilmiş, bu uygunsuzluklara ise toplam 848.455.795 TL idari para cezası ile imha, piyasadan toplatma ve piyasaya arzın yasaklanması gibi önlemler uygulanmıştır.

Diğer taraftan, PGD mevzuat ve uygulamalarının yıldan yıla gelişmesini memnuniyetle karşılamakla birlikte dünyadaki gelişmelere paralel olarak denetim sistemimizi de güncellemek ve geliştirmek zorunluluğumuzun bilincinde hareket ediyoruz. Yeni teknolojik gelişmeler, yapay zekâ ilerlemeleri ve siber güvenlik gereklilikleri, ürün güvenliği alanını da etkileyerek mevzuat ve denetimlerin bu gelişmelere uygun şekilde güncellenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda, koordinasyon görevimizin bir parçası olan PGD sistemimizi sürekli olarak iyileştirip, güncel teknolojilere adapte etme konusunda kararlılığımızı sürdürmekteyiz.

"2023 yılı PGD Raporu"nun denetim sistemimizin önümüzdeki yıllarda daha da güçlendirilmesi adına yol gösterici olmasını temenni eder, Raporun hazırlanmasına titiz çalışmalarıyla katkıda bulunan herkese teşekkür ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Ticaret Bakanı

İÇİNDEKİLER

I.	GİRİŞ.....	5
II.	2023 YILINDA PGD ALANINDA KAYDEDİLEN ÖNEMLİ GELİŞMELER	6
III.	TÜRKİYE’DE PGD’NİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ.....	7
1.	KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİMİN DENETİMLERE ETKİSİ.....	7
2.	DENETİM PERSONELİ.....	10
3.	DENETİMLERİN YÖNLENDİRİLMESİ.....	11
A.	ŞİKÂYET/İHBAR ÜZERİNE DENETİMLER.....	11
B.	İNTERNET SATIŞLARINA YÖNELİK DENETİMLER	13
C.	KAZA/YARALANMA VERİLERİ ÜZERİNE DENETİMLER	14
Ç.	RAPEX BİLDİRİMLERİ ÜZERİNE DENETİMLER	15
4.	DENETİM SONUÇLARI	15
A.	DENETLENEN ÜRÜN PARTİ SAYILARI.....	15
B.	UYGUNSUZ ÜRÜN PARTİ SAYILARI.....	18
C.	İTHAL ÜRÜN/YERLİ ÜRÜN AYRIMI	22
Ç.	DENETİM ŞEKLİ (TESTE GÖNDERİLEN ÜRÜN PARTİ SAYILARI)	24
5.	UYGULANAN İDARİ PARA CEZALARI VE ALINAN ÖNLEMLER	26
A.	İDARİ PARA CEZALARI.....	26
B.	ALINAN ÖNLEMLER	29
IV.	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	30
V.	EKLER	32
	EK -1: PGD KURULUŞLARINA AİT İHBAR VE ŞİKAYET HATLARINA İLİŞKİN LİSTE	32
	EK -2: TABLOLAR.....	32

KISALTMALAR TABLOSU

AB	Avrupa Birliği
STB	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
TB	Ticaret Bakanlığı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
E-PGD	Elektronik ortamda yürütölen piyasa gözetimi ve denetimi
TKPGGM	Ticaret Bakanlığı, Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
İPC	İdari Para Cezası
PGD	Piyasa Gözetimi ve Denetimi
PGDBİS	Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Bilgi Sistemi
RAPEX	Avrupa Birliği Hızlı Uyarı Sistemi
SB	Sağlık Bakanlığı
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

I. GİRİŞ

Ülkemizde dokuz farklı kamu kuruluşu tarafından yürütülen Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) faaliyetleri Ticaret Bakanlığınca ulusal düzeyde koordine edilmektedir. Koordinasyon görevinin önemli bir parçasını, PGD kuruluşlarınca yürütülen denetimlere ait sayısal verilerin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan raporlar oluşturmaktadır. Her yıl düzenli olarak yayımlanan bu raporlarla sistemde yıllar içerisinde görülen gelişmeler ortaya konulmakta, sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmaktadır.

Bu raporda yer alan veriler, geçmiş yılların değerlendirilmesinin ötesinde gelecek yıllarda gerçekleştirilecek faaliyetlerin daha etkin, verimli ve işlevsel bir hale getirilmesi için yapılan planlamalarda da yol gösterici olmaktadır.

Bu rapor, Avrupa Birliği uygulamaları da göz önünde bulundurularak tespit edilen metodoloji¹ çerçevesinde hazırlanmış olup, bu metodolojiye uygun ve karşılaştırılabilecek formatta veri sağlayabilen kuruluşlar raporda ağırlıklı olarak ele alınmaktadır.

Raporda; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na ait veriler bir arada ele alınıp değerlendirilmiştir.

Kuruluşların tamamına ait veriler, istisnai bir açıklama yapılmadığı sürece, “ürün parti sayısı” bazında sağlanmış verilerdir. Her bir ürün parti sayısı aynı marka, model ve seri numarasına sahip bir ürün topluluğunu temsil etmektedir. Belirlenen formatta veri sağlayamayan PGD kuruluşlarının sorumlu oldukları bazı ürün grupları ise özel koşulları nedeni ile genel değerlendirmenin dışında tutulmuş ve ayrıca değerlendirilmiştir. Bu istisnalara ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır:

- STB'nin sorumluluğunda olan yasal metroloji ürün grubunun PGD faaliyetlerine ilişkin Bakanlıkça toplam denetim sayısı bazında bilgi verilmektedir. Bu nedenle bu ürün kategorisine ilişkin verilere grafiklerde yer verilmemiş ve söz konusu ürün grubu verileri ilgili başlık altında ayrıca değerlendirilmiştir.
- ÇŞİDB sorumluluğundaki katı yakıtlar ürün grubu, yapısı gereği parti sayısı olarak ifade edilemediğinden, ürün partisi bazında veri sağlanmış olan diğer ürün grupları ile bir arada değerlendirilememiş ve grafiklere yansıtılmamış, ancak metin içerisinde bu veriler de değerlendirmeye alınmıştır. Genel değerlendirme ve grafiklere ÇŞİDB'nin yalnızca yapı malzemelerine ilişkin verileri dâhil edilmiştir.
- EPDK tarafından denetlenen akaryakıt ürün grubunda geçen yıldan farklı olarak veri sağlanmamıştır.
- SB tarafından kozmetik denetimlerinde tespit edilen kaçak/sahte ürünlere ilişkin veriler genel değerlendirmeye, dolayısıyla rapor içerisindeki grafik ve yorumlara dâhil edilmemiştir. Zira Bakanlıkça sağlanan bu verilerin, diğer PGD kuruluşlarının denetim verileri ile karşılaştırılması, raporda kullanılan metodoloji çerçevesinde anlamlı görülmemiştir.

¹ Avrupa Komisyonu'nun ilk olarak 2008 yılında hazırlayarak kamuoyuyla paylaştığı, AB üye ülkelerinde gıda dışı tüketici ürünlerinin denetimi ile ilgili performans değerlendirmesine imkan sağlayan verilerin derlendiği “Tüketici Piyasaları Karnesi” çalışmasında kullanılan metodoloji göz önünde bulundurulmuştur.

Rapor ekinde tablolar halinde sunulan verilere dair açıklamalar aşağıda yer almaktadır:

1. Girdiler:

- a) Bütçe ve denetim personeli sayısının gösterildiği tablo (Tablo-1)
- b) Yetkili kuruluşları belli bir üründe PGD faaliyeti için harekete geçiren şikâyet/ihbar bilgileri, kaza/yaralanma verileri ile internet satışlarının yer aldığı tablo (Tablo-2)

2. Çıktılar: Gerçekleştirilen denetimler, denetimlerin içeriği, denetimlerde elde edilen bulgular ve uygulanan cezai yaptırımlar tablosu (Tablo-3)

3. Etki/Sonuçlar: Uygunsuzluğu nedeniyle piyasaya arzı durdurulan, piyasadan toplatılan, imha edilen veya düzeltici önlem uygulanan ürünlere ilişkin tablo (Tablo-4)

II. 2023 YILINDA PGD ALANINDA KAYDEDİLEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

Ticaret Bakanı Sayın Prof. Dr. Ömer BOLAT'ın koordinatörlüğünde 28 Aralık 2023 tarihinde "Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu"nun beşinci toplantısı düzenlenmiştir. Türkiye'de piyasa gözetimi ve denetimi sisteminin geldiği aşama ile mevcut sorunlar ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantıda 2024-2025 PGD Ulusal Eylem Planı kabul edilmiştir. Toplantıda ayrıca Avrupa Yeşil Mutabakatı ve dijitalleşme kapsamında AB mevzuatını uyumlaştıracak yetkili kuruluşlar belirlenmiştir.

1 Mart, 30 Mart, 29 Eylül ve 5 Aralık 2023 tarihlerinde PGD Koordinasyon Kurulu toplantıları düzenlenmiştir. Toplantılarda, 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu Uygulama Rehberi, Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde teknik mevzuat uyumu alanında yürütülen ve önümüzdeki dönemde yapılması planlanan çalışmalar, sahipsiz ürün gruplarında yetkili kuruluşların belirlenmesi, RAPEX bildirimleri kapsamında yapılan çalışmalar, uygunluk değerlendirme kuruluşlarının kayıt altına alınması, 7223 sayılı Kanun'daki idari müeyyideler ve uygulama süreçlerinin yeknesaklaştırılması, 2024-2025 PGD Ulusal Eylem Planı ve 2023 yılı PGD verileri ile ilgili yapılan çalışmalar ele alınmıştır.

AB'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA)'nın III. Dönemi (2021-2027) için Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Komisyon tarafından kabul edilen "E-ticarette Ürün Güvenliği Projesi"nin ihale sürecine devam edilmiştir. 2024 yılında başlaması hedeflenen proje kapsamında, PGD kuruluşlarının altyapılarının güçlendirilmesi, elektronik ortamda ürün satan üreticiler ile elektronik ortamdan ürün satın alan tüketicilerin ürün güvenliğine ilişkin farkındalıklarının artırılması, elektronik ticaret denetimlerinde etkin bir koordinasyon sağlanması amacıyla çalışmalar yürütülmesi ve elektronik ticarette piyasa gözetimi ve denetimini mümkün kılan bir yazılımın geliştirilmesi gibi hedefler yer almaktadır.

PGD faaliyetlerinin yasal dayanağını oluşturan 7223 sayılı Kanun'da yer alan idari para cezalarının 2023 yılı için yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak arttırılan yeni değerleri, bir Tebliğ vasıtasıyla duyurulmuştur. "7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile Düzenlenmiş Olan İdari Para Cezalarının Yeni Değerlerinin Duyurulmasına İlişkin Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2023/13)", 31.12.2022 tarihli ve 32060 (4. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Ülkemizce ataması yapılacak uygunluk değerlendirme kuruluşları ve onaylanmış kuruluşlara ilişkin Avrupa Komisyonu'na iletilen bildirimlerde tutarlılık ve yeknesaklığı sağlamak amacıyla;

yetkili kuruluşlar tarafından görevlendirilmesi, görev kapsamının genişletilmesi veya daraltılması, görev süresinin uzatılması, faaliyetlerinin kısıtlanması, askıya alınması, durdurulması ve statüsüne son verilmesi uygun görülen veya kendi isteğiyle faaliyetlerine son veren uygunluk değerlendirme kuruluşları ve onaylanmış kuruluşların Avrupa Komisyonu'na bildirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere “Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ve Onaylanmış Kuruluş Bildirimlerinde Esas Alınacak Temel Kriterlere Dair Tebliğ” hazırlanmış ve 31.12.2023 tarihli ve 32416 (4. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

AB'nin “Gıda Dışı Ürünlerde Hızlı Bilgi Değişimi Sistemi (RAPEX)” takip edilmeye devam edilmiş, ülkemiz menşeli ürünlerle ilgili yapılan bildirimler, bu ürünlerin üreticileri ve ihracatçıları nezdinde gerekli denetimlerin yapılabilmesi için ilgili PGD kuruluşlarına iletilmiştir. RAPEX bildirimlerine ilişkin bilgiler, raporun “RAPEX Bildirimleri Üzerine Denetimler” başlığı altında ayrıca değerlendirilmiştir.

Ticaret Bakanlığı tarafından 2.038 iktisadi işletme ziyaret edilerek 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'nda yer alan hükümler ve yükümlülükler hakkında bilgilendirilmiştir.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı 2023/1-VIII.180 Günlük İcraat Programı'nda yer verilen “İlgili sektörlerin ürün güvenliği mevzuatına uygun faaliyet göstermesinin desteklenmesi amacıyla Güvenli Ürün Danışma Ofisleri oluşturulması” eylemi doğrultusunda imalatçı, ithalatçı ve ihracatçılara teknik mevzuata uyum konusunda rehberlik desteği verilmek üzere Ticaret Bakanlığı Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri bünyesinde “Güvenli Ürün Danışma Ofisleri” kurulmuştur. Faaliyete geçtikleri 2023 yılı Haziran ayından yıl sonuna kadar söz konusu Ofisler aracılığıyla tekstil, ayakkabı, oyuncak, kırtasiye, deterjan, emzik, biberon, çocuk bakım ürünleri gibi özellikle hassas tüketici olarak nitelendirilen bebeklerin ve çocukların kullanımına yönelik ürünlere yönelik 782 firmaya bilgilendirme yapılmıştır.

III. TÜRKİYE’DE PGD’NİN YILLARA GÖRE GELİŞİMİ

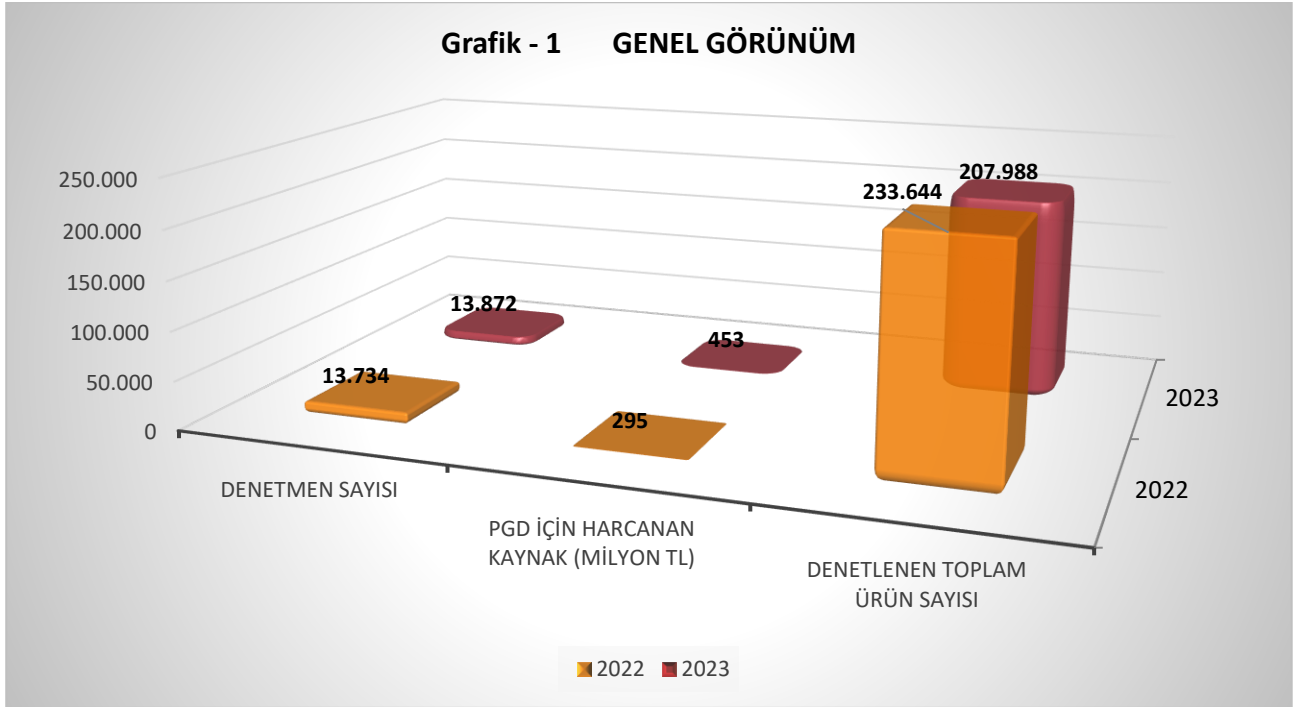
1. KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİMİN DENETİMLERE ETKİSİ

Şüphesiz ki PGD faaliyetlerinin etkinliği ve yeterliliği, kuruluşların kendi organizasyon ve planlama çalışmalarına bağlı olduğu kadar bu alana yeterli kaynağın tahsisine de bağlıdır. PGD kuruluşlarının denetimlere ayırdıkları bütçeyi sağlıklı bir şekilde ortaya koyabilmeleri, bu alanda önümüzdeki dönemdeki ihtiyaçların belirlenerek denetimlerin programlanması bakımından da önem arz etmektedir.

PGD için ayrılan bütçe, yıl içinde PGD için harcanan tüm doğrudan ve dolaylı giderlerin hesaplanması ile ortaya konulmaktadır. Bu giderler, personel giderleri, numune ve analiz bedelleri, veritabanı oluşturulması/geliştirilmesi, eğitim, seyahat, ofis ekipman giderleri gibi kalemleri kapsamaktadır. Buna göre veri sağlayan kuruluşlar bazında PGD faaliyetlerine ayrılan kaynağı gösteren tablo ise aşağıda yer almaktadır:

	Personel Giderleri (TL)	Laboratuvar Giderleri (TL)	Diğer Giderler (TL)	Toplam (TL)
STB	71.882.491	1.320.273	19.658.571	92.861.335
ÇSGB	3.960.000	0	74.250	4.034.250
ÇŞİDB	41.863.523	1.018.933	0	42.882.456
TOB	4.268.302	150.127.080	19.345.062	173.740.444
TKPGGM	79.475.840	878.312	0	80.354.152
SB	53.373.090	684.080	571.685	54.628.855
UAB	4.064.400	0	0	4.064.400
BTK	400.000	250.000	0	650.000
TOPLAM	259.287.646	154.278.678	39.649.568	453.215.892

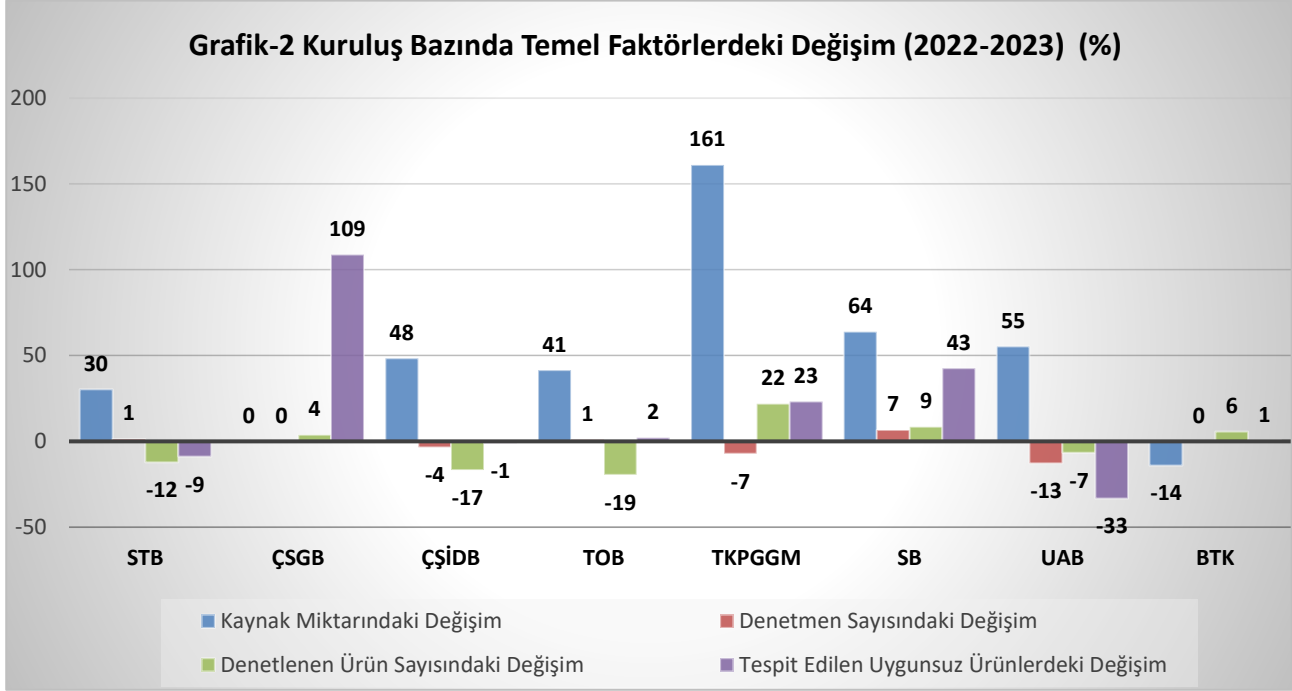
Tabloya dahil edilmeyen yasal metroloji alanında STB tarafından 516.017 TL'si personel gideri ve 7.899.857 TL'si diğer giderler olmak üzere toplam 8.415.874 TL'lik, katı yakıtlar ürün grubunda ise ÇŞİDB tarafından 67.593.645 TL personel gideri kaynak olarak kullanılmıştır.

Grafik 1'den de görüleceği üzere, 2023 yılında PGD'ye ayrılan kaynak önceki seneye göre %54 oranında artarak yaklaşık 453 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.² PGD'ye ayrılan kaynaktaki

² Raporda, bütçe hesaplama metodolojisine uygun veri sağlayan STB (yasal metroloji hariç), ÇSGB, ÇŞİDB (katı yakıtlar hariç), TKPGGM, TOB, SB (sahte kozmetikler hariç), BTK ve UAB verileri kullanılmıştır.

artış, kuruluşların personel giderlerindeki artıştan kaynaklanmaktadır. 2022 yılı ile kıyaslandığında, denetim personeli sayısında ise yaklaşık %1’lik bir artış olmuştur.

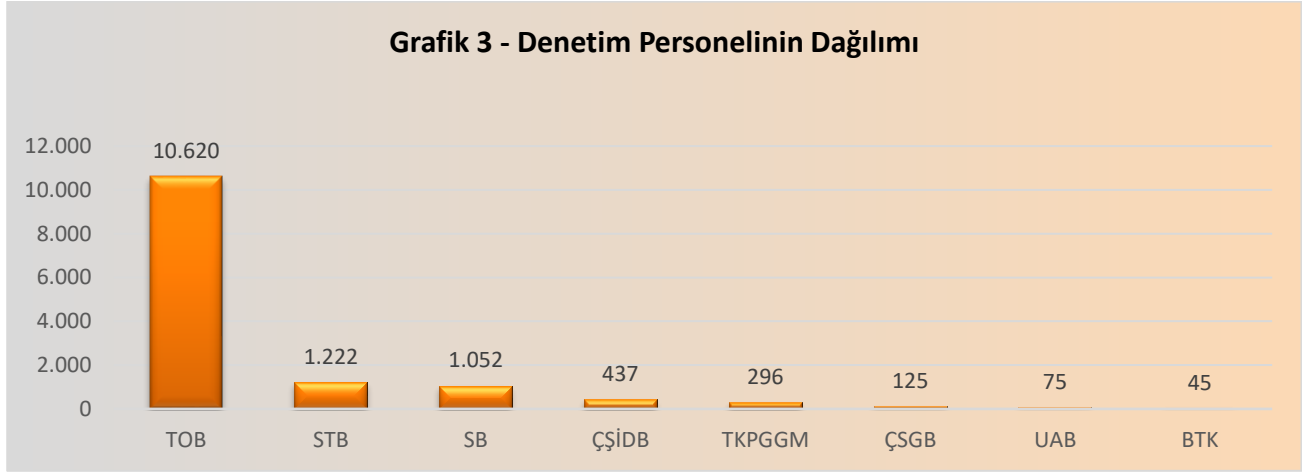
Kuruluş bazında PGD için ayrılan bütçe ve denetim personeli sayısındaki bir önceki seneye göre değişimin denetimlere etkisi ise Grafik 2’de yer almaktadır.

- STB’de PGD’ye ayrılan kaynak (yasal metroloji hariç) %30 oranında artmıştır. Bu artış özellikle asansör ve elektrikli ekipman ürün gruplarına yönelik personel giderlerinden kaynaklanmıştır. Bununla birlikte, denetlenen ürün parti sayısında %12 ve tespit edilen uygunsuz ürünlerde %9’luk azalış gerçekleşmiştir. Yapısı gereği verileri genel değerlendirmeye dahil edilemeyen yasal metroloji ürün grubunda denetlenen ürün sayısı ise 224’ten 293’e yükselmiştir.
- ÇSGB’nin PGD’ye harcanan kaynak miktarı ile denetmen sayısında bir değişiklik olmamıştır. Kuruluşun denetlediği ürün sayısında yalnızca %4’lük bir artış olmasına rağmen tespit edilen uygunsuz ürün sayısında %109 oranında bir artış gözlenmektedir.
- ÇŞİDB’de PGD için ayrılan kaynakta %48 oranında artış olmuştur. Bununla birlikte, denetim personeli sayısında %4, denetlenen ürün parti sayısında %17, tespit edilen uygunsuz ürün sayısında %1’lik azalış görülmektedir.
- TOB’da PGD için ayrılan kaynakta %41, denetim personeli sayısında %1’lik artış yaşanmasına rağmen, denetlenen ürün parti sayısında %19 oranında azalış yaşanmıştır. Kuruluşun tespit ettiği uygunsuz ürün sayısında %2’lik artış görülmektedir.
- TKPGGM’de PGD için ayrılan kaynakta %161, denetlenen ürün partisi sayısında %22, tespit edilen uygunsuz ürün parti sayısında %23’lük bir artış gerçekleşmiştir. Kuruluşun denetmen sayısında %7 oranında bir azalış görülmektedir.
- SB tarafından PGD’ye ayrılan kaynak %64 oranında artmıştır. Kuruluşun denetim personeli sayısında %7, denetlenen ürün parti sayısında %9, tespit edilen uygunsuz ürün partisi sayısında ise %43’lük bir artış gerçekleşmiştir.
- UAB’de PGD için ayrılan kaynakta %55 oranında bir artış olmakla birlikte, denetlenen ürün parti sayısında %7 ve tespit edilen uygunsuz ürün parti sayısında %33’lük bir azalış görülmektedir. Ayrıca kuruluşun denetmen sayısında da %13’lük bir azalış görülmektedir.

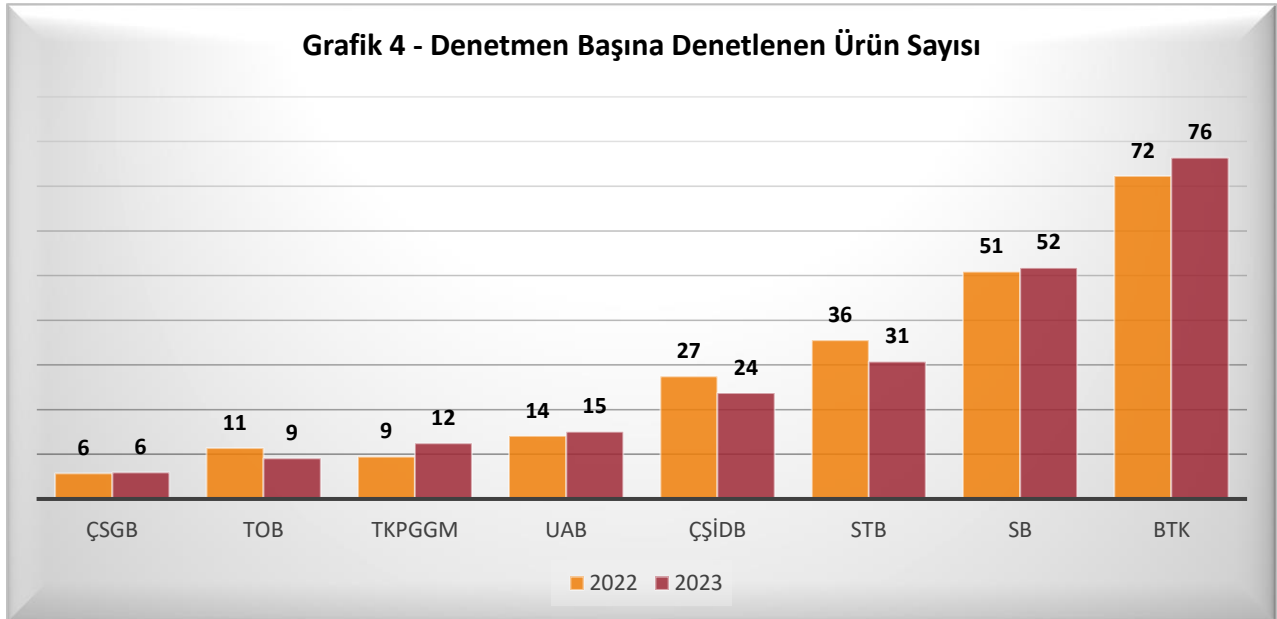
- BTK’da PGD için ayrılan kaynakta %14 oranında azalış olmasına rağmen, denetlenen ürün parti sayısında %6, tespit edilen uygunsuz ürün parti sayısında %1’lik bir artış görülmektedir. Kuruluşun denetmen sayısında bir değişim olmamıştır.

2. DENETİM PERSONELİ

Etkin bir PGD için belli sayıda denetim personelinin bu alana vakfedilmesinin ötesinde, bu personelin uzmanlaşması ve görevinde sürekliliğinin sağlanması elzemdir. Bunun yanında raporda, denetim personeli sayısına ilave olarak, denetim personeli başına düşen yıllık denetim sayıları da değerlendirilmektedir.

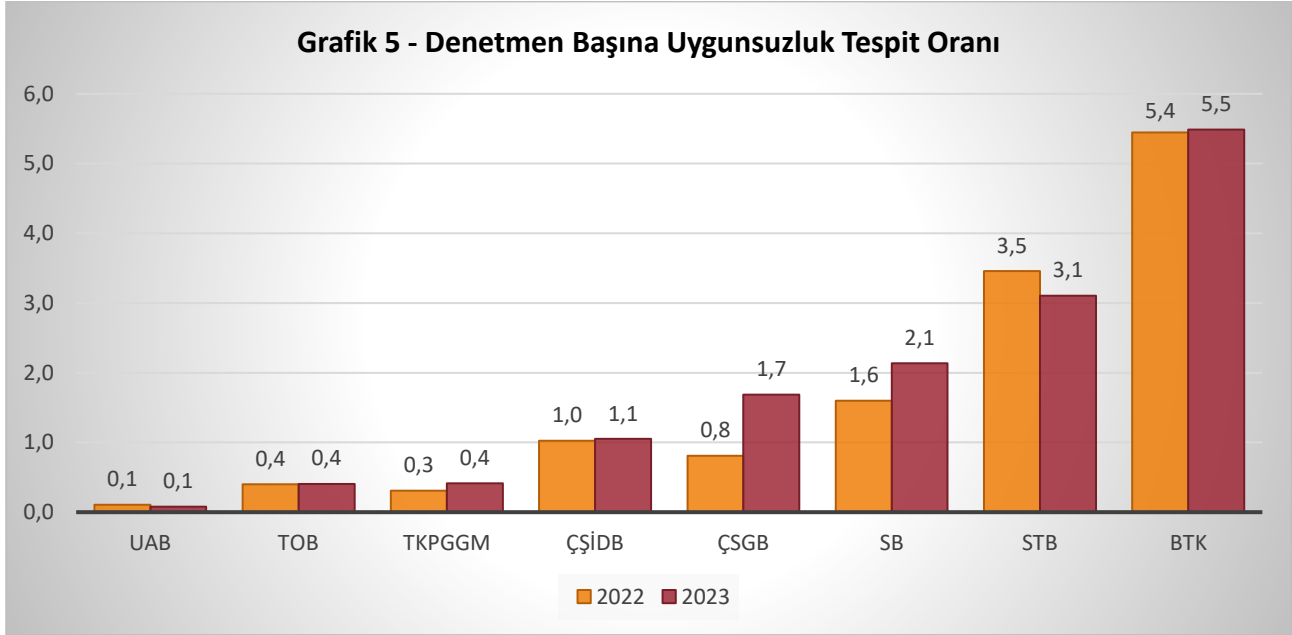

PGD kuruluşlarının toplam denetim personeli sayısı 2023 yılında bir önceki seneye göre %1 oranında artarak 13.872 olmuştur. Bu personelin kuruluşlar arasında dağılımı Grafik 3’te gösterilmektedir. Personelin 10.620’si TOB’da görev yaparken, TOB’u 1.222 personelle STB, 1.052 personelle SB takip etmektedir. Raporda ayrıca değerlendirilen katı yakıt ürün grubunun denetiminde ise 1.490 denetim personeli yer almıştır.

Grafik 4’te ise kuruluş bazında yıllık olarak denetim personeli başına düşen, denetlenen ürün parti sayıları yer almaktadır. TKPGGM, UAB, SB ve BTK’nın denetim personeli başına denetlenen

ürün parti sayılarında artış görülürken, bu sayı ÇSGB’de değişmemiş, TOB, ÇŞİDB ve STB’de azalmıştır. Denetmen başına düşen denetim sayılarındaki düşüklük, denetmenlerin tek işinin PGD olmadığını ve bu alanda tam zamanlı olarak görevlendirilmediklerini göstermektedir.

Genel olarak kuruluşların denetim personeli başına düşen uygunsuzluk oranı 2023 yılında sabit seyretmiş, kayda değer bir değişim gözlenmemiştir. ÇSGB ve SB’nin bu alandaki artışı olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki tespitler, denetim personellerinin tam zamanlı olarak PGD faaliyetlerine yönlendirilerek uzmanlaşmalarının sağlanmasının önemini göstermektedir. Bu uzmanlaşmanın sağlanmasında ise tecrübe aktarımının sağlanmasının yanı sıra hizmet içi eğitim de oldukça önemlidir. Ancak 2023 yılında STB dışındaki kuruluşlarda denetim personeline yönelik hizmet içi eğitimlerin düşük sayıda olduğu görülmektedir.

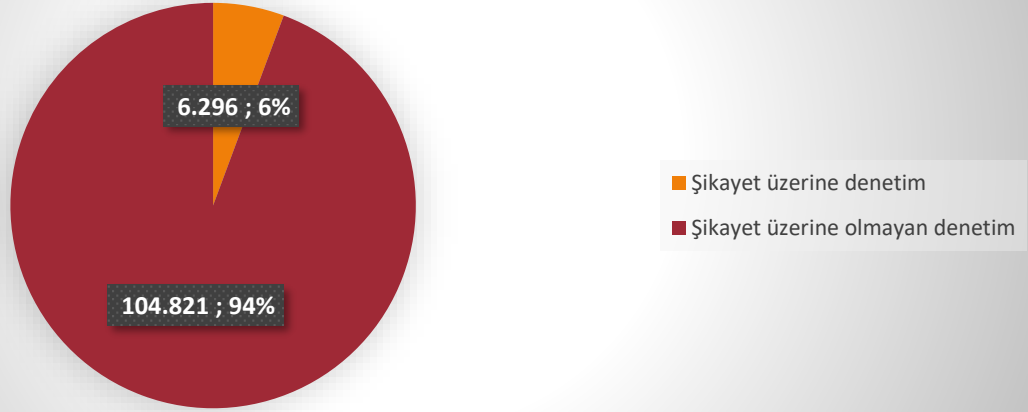
3. DENETİMLERİN YÖNLENDİRİLMESİ

A. ŞİKÂYET/İHBAR ÜZERİNE DENETİMLER

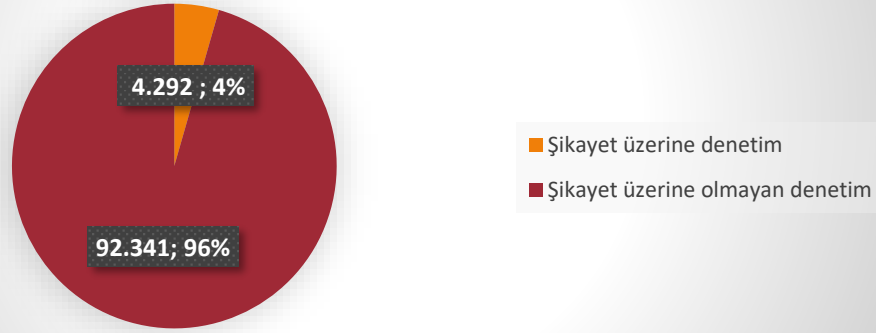
Denetimlerin risk odaklı yürütülmesi ve uygunsuz ürünlere hızlı bir şekilde ulaşılabilmesi bakımından şikâyet/ihbarlar son derece önemli veri kaynaklarıdır. Bununla birlikte, şikâyetlerin PGD kuruluşuna hızla ulaştırılabilmesi ve bu şikâyetler üzerine yetkili kuruluşların hızlı bir biçimde harekete geçmelerinin sağlanması da önem verilmesi gereken bir alan olarak değerlendirilmektedir.

2023 yılında PGD kuruluşlarına ulaşan şikâyetlerle ilgili detaylı bilgiler, Grafik 6 ve 7’de yer almaktadır. TOB verilerinin bu alanda diğer kuruluşların verilerinden büyük farklılıklar göstermesi nedeniyle, mevcut durumun sağlıklı analiz edilebilmesi adına TOB verileri ile diğer yetkili kuruluşların verileri grafiklerde ayrı ayrı ele alınmıştır.

Grafik - 6 Şikayet Üzerine Denetlenen Ürünlerin Toplam Denetimdeki Payı (TOB Hariç)

Grafik - 7 TOB Tarafından Şikayet Üzerine Denetlenen Ürünlerin Toplam Denetimdeki Payı

TOB dışındaki diğer yetkili kuruluşlar genelinde, şikâyet üzerine denetlenen ürün parti sayılarının toplam denetimdeki payı %6 olarak gerçekleşmiştir.

Bu oranda 2022 yılına (%4) nazaran bir artış görülse de şikâyetlerin hala PGD faaliyetlerinde yol gösterici olamadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Şikâyetlerin ve şikâyetler doğrultusunda gerçekleştirilen denetimlerin artması, şikâyetlerin denetimleri ciddi anlamda yönlendirebilecek seviyeye gelmesi, aynı zamanda şikâyet mekanizmalarının tüketiciler ve iktisadi işletmeciler tarafından aktif kullanımının sağlanması önemlidir.

Kuruluşlara ulaşan şikâyetler ve şikâyet üzerine yapılan denetim verilerinin değerlendirilmesi sonucunda öne çıkan hususlara ise aşağıda yer verilmiştir:

- Şikâyet sayıları itibarıyla bakıldığında kuruluş bazında en fazla şikâyet 53.015 ile TOB'a ulaşmıştır. Yem ürün grubunda 292, gıda ürün grubunda ise 52.723 şikâyet alınmıştır. Yem grubunda alınan şikâyetlerin tamamı denetlenmiştir. Gıda ürün grubunda ise şikâyetler üzerine 4.000 ürün partisi denetlenmiştir. Kuruluş tarafından şikâyet/ihbar üzerine denetlenen ürün partilerinden uygunsuz bulunanların sayısına dair veri bildirilmemiştir.
- TOB dışındaki kuruluşlara ise toplam 7.270 şikâyet ulaşmıştır.
- TOB dışında yetkili kuruluşlar içinde en fazla şikâyet ulaşan kurum STB olmuştur. Kuruluşa ulaşan toplam 4.495 şikâyetin 3.255'i asansörlerle ilgilidir. Şikâyet edilen tüm asansörlerin

denetimi yapılmış, 1.976'sı uygun, 4'ü riskli, 9'u ise ciddi riskli bulunmuş, 1.266 asansörde ise diğer uygunsuzluklar tespit edilmiştir. Elektrikli ekipmanlar ürün grubunda ulaşan 578 şikayet üzerine yapılan denetimlerde ise 4 üründe ciddi risk, 9 adet üründe ise diğer uygunsuzluklar tespit edilmiştir.

- Kozmetiklerle ilgili SB'ye ulaşan 1.374 şikayet üzerine yapılan denetimlerde 10 adet ürünün diğer uygunsuzluklar kapsamında değerlendirilen işaret/belge/teknik doküman/kullanım kılavuzu gibi gereklilikleri karşılamadığı tespit edilmiştir. Tıbbi cihazlarda şikayet üzerine denetlenen toplam 1.793 ürün partisinin %29'unun risk veya ciddi risk taşıdığı tespit edilmiştir.
- ÇŞİDB'ye yapı malzemeleri alanında ulaşan 28 şikayetin tamamı denetlenmiş, 17 ürün uygunsuz bulunmuştur.
- STB'ye yasal metroloji ürün grubu için 96 şikayet ulaşmış, şikayetlerin tamamı denetlenmiş, ancak uygunsuzluk tespit edilmemiştir.
- TKPGGM'ye 96 şikâyet ulaşmış olup, denetim yapılması için gereken bilgilerin eksikliği nedeniyle işlem yapılamayan ve denetim süreci devam eden başvurular dışındaki 21 şikâyete konu ürün denetlenmiş ve 8 üründe uygunsuzluk tespit edilmiştir.

PGD kuruluşlarına ulaşan şikâyetlerin kaynakları incelendiğinde,

- Tüketici örgütlerinden sadece 8 şikâyet yapılmıştır. Bu şikayetlerin 6'sı asansör, 1'i basınçlı ekipman, 1'i tıbbi cihazlar ürün grubuna ilişkindir.
- Doğrudan kişilerden ilgili kuruluşlara ulaşan şikayet sayısı 3.355'ten 4.095'e yükselmiştir. Kişilerden gelen şikayetler en çok asansör (2.122), kozmetik (1.374) ve tıbbi cihaz (209) ürün gruplarına yöneliktir.
- Sektörden PGD kuruluşlarına ulaşan şikayet sayısı 2022 yılında 318 iken, 2023 yılında 369 olarak gerçekleşmiştir.
- Basın yayın kuruluşlarından 16 adet şikayet alınmıştır.
- 2.744 şikâyet diğer yollarla (CİMER vb.) ilgili kuruluşlara ulaştırılmıştır.
- "Gıda" (52.723), "asansör" (3.255) ve "kozmetik" (1.374) en fazla şikâyet alınan ürün grupları olmuştur.

Yetkili kuruluşlarımızın şikayetlerin incelenmesi aşamasına ilişkin geri bildirimlerinden, şikayet başvurularının bazılarında marka/model/firma bilgisinin eksik olması, tüketicilerden talep edilen ek bilgilerin iletilmemesi gibi durumların denetim yapılmasına engel teşkil edebildiği anlaşılmaktadır.

PGD kuruluşlarına ait ihbar ve şikâyet hatlarına ilişkin bilgiler EK-1'de yer almakta olup, şikayet/ihbarların önemi konusunda paydaşların bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

B. İNTERNET SATIŞLARINA YÖNELİK DENETİMLER

İnternetin gelişmesi ve yaygınlaşması ile klasik piyasalardan farklı dinamiklere ve kurallara sahip elektronik bir piyasa oluşmuştur. Bu sanal piyasada gerçekleşen ticari faaliyetler, diğer bir deyişle elektronik ticaret (e-ticaret) de giderek artan bir şekilde tüketiciler tarafından tercih edilmeye başlanmıştır.

E-ticaretin gösterdiği bu büyümenin temelinde, tüketiciye sağladığı fırsatlar yatmaktadır. Fakat e-ticaret, bu fırsatların yanı sıra ticarete konu alanlarda normal kabul edilen koşullarda ve kurallarda köklü değişimlere neden olmuştur. Bu nedenle, e-ticaretin yeni teknolojinin sonucu olan bir satış kanalı veya bir mağaza olarak değerlendirilmemesi gerekir. Tersine e-ticaret yeni bir satış

kanalı olmaktan ziyade farklı bir tedarik zincirine sahip, sınırları olmayan; dolayısıyla denetimi çok da kolay olmayan yeni bir ticaret biçimidir.

Bu alanda duyulan yasal altyapı ihtiyacını gidermek amacıyla TB tarafından hazırlanan 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile giderek yaygınlaşan e-ticarete konu ürünlerin ülkemizde etkin bir şekilde denetlenebilmesine yönelik kurallar ortaya konulmuştur. Kanun'un alt mevzuatı olarak hazırlanan "Uzaktan İletişim Araçları Yoluyla Piyasaya Arz Edilen Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" taslağı üzerindeki çalışmalar da devam etmektedir. Taslak ile internet, telefon vb. uzaktan iletişim araçları yoluyla piyasaya arz edilen/piyasada bulundurulan ürünlerin şikayet üzerine veya re'sen denetlenmesinin, iktisadi işletmecilerin denetimi yapan yetkili kuruluşlarla işbirliği yapmasının ve yetkili kuruluşların denetim için gerektiğinde gizli satın alma yoluyla numune almasının sağlanması amaçlanmaktadır.

2023 yılında internet üzerinden yapılan satışlara yönelik denetim verisi sağlayan kuruluşlar BTK, SB, STB ve TKPGGM olmuştur.

BTK, satışı internet üzerinden yapılan ürünlere yönelik gerçekleştirdiği 17 denetimde toplamda 17 ürün partisi denetlemiş, denetlenen ürünlerin tümü uygun bulunmuştur.

SB, internet üzerinden satışı yapılan ürünlere yönelik 41 denetimde toplam 87 ürün partisini denetlemiş, yapılan denetimler sonucunda 86 ürün partisi uygunsuz bulunmuştur. Uygunsuzluk tespit edilen ürün partilerininin 60'ı kozmetik, 26'sı biyosidal (tip 1 ve tip 19 hariç) ürünlerdir. Biyosidal (tip 1 ve tip 19 hariç) ürün grubunda internet üzerinden yapılan şikayetler üzerine denetlenen 1 ürün partisi ise uygun bulunmuştur.

STB tarafından Enerji Etiketlemesi Çerçeve Yönetmeliği (2017/1369/AB) ve ilgili uygulama tebliğleri ile yürürlüğe giren yeni enerji etiketlemesi ve ekotasarım kriterlerini karşılayamayan ürünlere yönelik gerçekleştirilen 394 denetimde, denetlenen 394 ürünün 82'si uygunsuz bulunmuştur. Bakanlık tarafından otomotiv ürün grubunda denetlenen 8 üründen 7'si uygun, 1'i uygunsuz bulunmuştur.

TKPGGM tarafından 'diğer tüketici ürünleri' ürün grubuna yönelik gerçekleştirilen denetimde 9 ürünün 8'inde uygunsuzluk tespit edilmiştir.

Artan internet satış hacmi, diğer PGD kuruluşlarının da bu alana daha çok önem ve öncelik vermesi gerektiğini ortaya koymaktadır. "Uzaktan İletişim Araçları Yoluyla Piyasaya Arz Edilen Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" in yayımını takiben söz konusu alandaki denetimlerin etkinliğinin arttırılacağı değerlendirilmektedir.

C. KAZA/YARALANMA VERİLERİ ÜZERİNE DENETİMLER

2023 yılında sadece SB tarafından kaza/yaralanma verileri üzerine yürütülen denetim sonuçları paylaşılmıştır. SB'ye ulaşan 158 kaza/yaralanma verisinin tamamı tıbbi cihaz ürün grubuna yöneliktir. Bu kapsamda kaza/yaralanma verileri üzerine tıbbi cihaz ürün grubunda 111 ürün partisi denetlenmiş ve 3 üründe uygunsuzluk tespit edilmiştir.

Diğer PGD kuruluşlarının da kaza/yaralanma verilerini PGD için önemli bir hareket noktası olarak takip etmeleri, piyasadaki uygunsuz ürünlerle ilgili hızlı önlem alınabilmesi için büyük önem arz etmektedir.

Bu noktada, SB Ulusal Kaza Yaralanma Veri Tabanının önemli bir veri kaynağı olarak PGD kuruluşlarının kullanımına açılması, PGD kuruluşlarının ilgili ürünlere hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlayabilecek şekilde veritabanındaki bilgilerin, ürünlerin marka-model bilgisi, kazazede iletişim bilgisi gibi temel unsurları içermesi elzemdir.

Ç. RAPEX BİLDİRİMLERİ ÜZERİNE DENETİMLER

Avrupa Komisyonu tarafından gıda dışı ürünler için işletilen AB Hızlı Uyarı Sistemi (RAPEX), tüm Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri ve Komisyon arasında sağlığa ve güvenliğe ilişkin risk arz eden ürünlerle ilgili bilgi paylaşımını sağlamak için kullanılmaktadır. Komisyon tarafından riskli ürünlere ilişkin bildirimler <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport> adresinden düzenli olarak yayımlanarak kamuoyu ile paylaşılmakta olup, bildirimler herkesin erişimine açıktır.

RAPEX üzerinden yapılan ülkemiz menşeli ürünlerle ilgili bildirimlerin haftalık olarak takibi Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğüne yürütülmekte ve bu ürünlerden sorumlu yetkili kuruluşlar bilgilendirilmektedir.

2023 yılı içerisinde ülkemiz menşeli ürünler hakkında RAPEX üzerinden 98 adet ürün bildirimini yapılmıştır. Bu ürünlerden 50 adedi TKPGGM yetkisinde bulunmakta olup, bunlardan 20 adedi bebek ve çocuklara yönelik ayakkabı ve tekstil ürünleri, 25 adedi TİTCK yetkisinde olan kozmetik ürünler, 14 adedi STB yetkisinde olan çeşitli ürünler ve 9 adedi ise ÇSGB yetkisinde olan solunum maskeleridir.

Bildirimi yapılan ürünler ile ilgili yetkili kuruluşlarla iletişime geçilmiş, bildirimlerin 5 adedine konu olan ürünlerin Türk menşeli olmadığı tespit edilmiş, 15 adedi içinse ürünün kendisinin veya üreticisi ya da satıcısının bulunamaması gibi sebeplerle denetim gerçekleştirilememiştir.

Denetimi yapılan bildirimlerden 12'si hakkında ilgili firmalara yaptırım uygulanmış, 8 adedi hakkında yapılan denetimlerde bir uygunsuzluk tespit edilmemiştir.

2023 yılı içerisinde, bir önceki yıla kıyasla, Türk menşeli ürünlere yönelik bildirim sayısında bir artış gözlemlense de Türk menşeli ürünlere yönelik bildirim sayısının, 2023 yılı içerisinde RAPEX'te yayımlanan tüm bildirimlere oranında bir düşüş gözlemlenmektedir.

RAPEX bildirimlerinin takibi, söz konusu ürünlerin ülkemiz piyasasına da arz edilmiş olma ihtimalinin yanı sıra, AB üyesi ülkelerdeki Türk Malı imajının korunması ve iyileştirilmesi bakımından önem arz etmektedir.

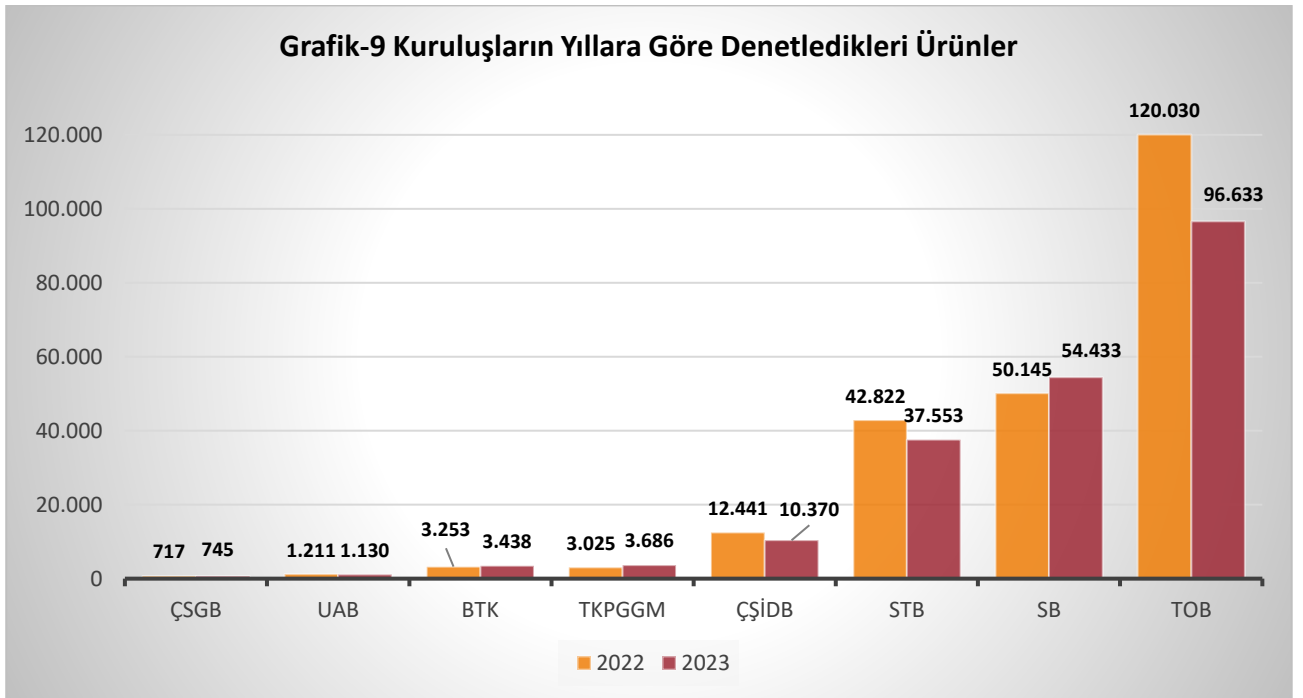
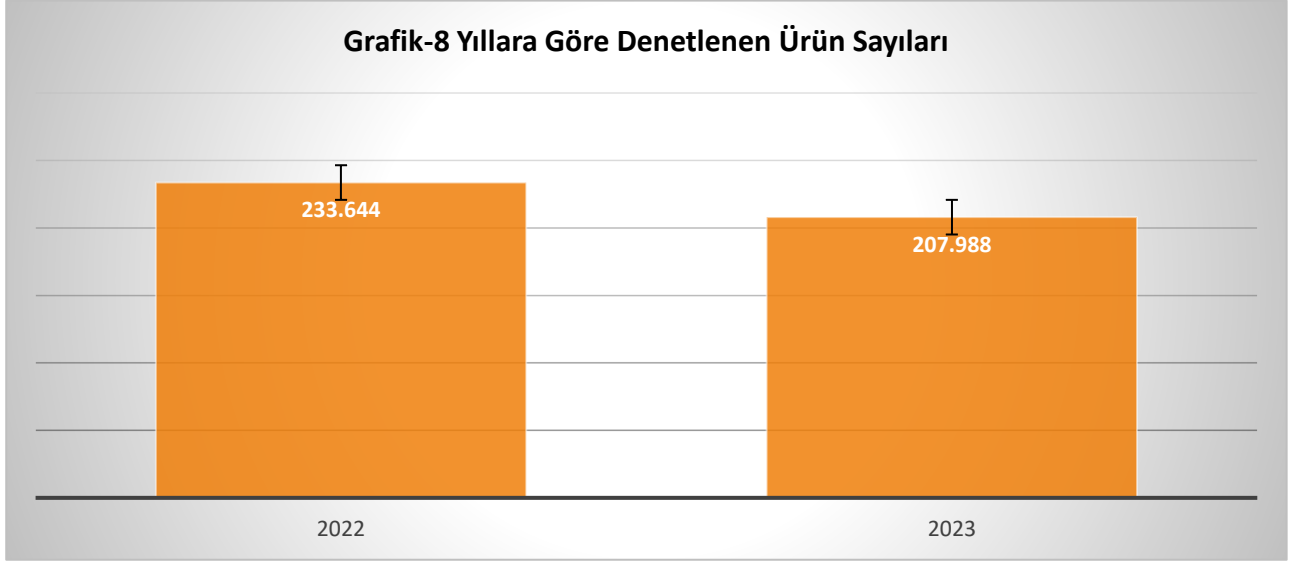
4. DENETİM SONUÇLARI

A. DENETLENEN ÜRÜN PARTİ SAYILARI

2023 yılında denetlenen toplam ürün parti sayısı, bir önceki yıla kıyasla %11'lik bir düşüşle 207.988 olarak gerçekleşmiştir. Denetlenen ürün partisi sayısındaki bu azalışta ülkemizde 2023 yılında yaşanan depremlerin etkisi olduğu düşünülmektedir. Özellikle denetimlerde taşra teşkilatı personelini de görevlendiren TOB ve ÇŞİDB'nin denetlenen ürün sayılarındaki düşüş, bu durumu doğrular niteliktedir.

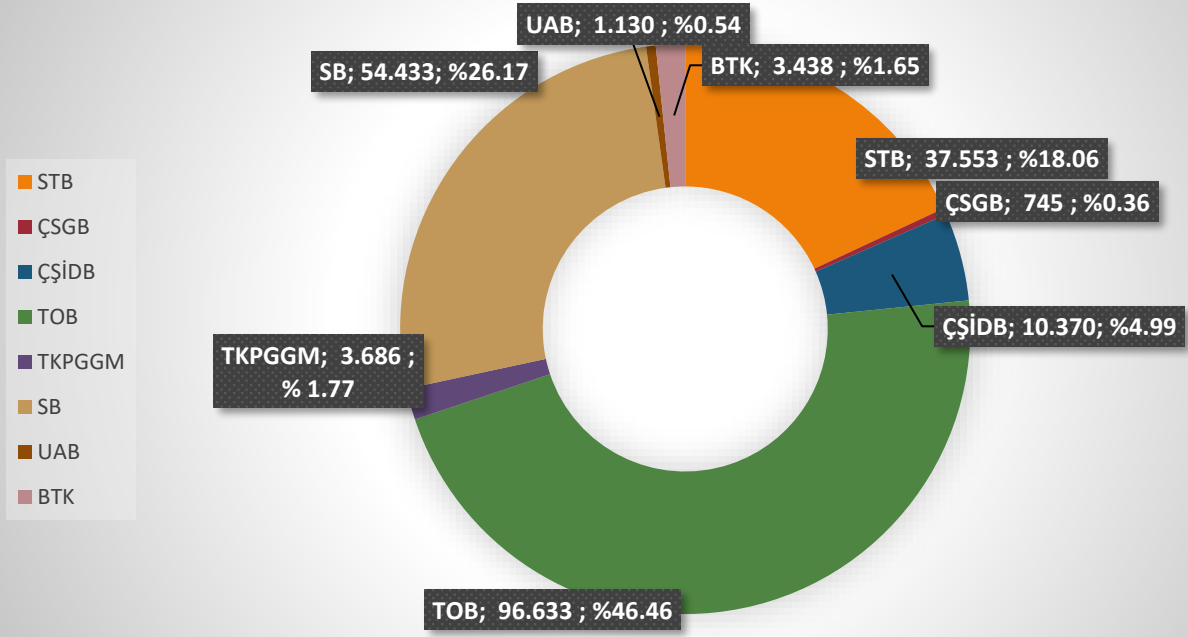
Denetlenen toplam ürün parti sayısının 2022 yılına kıyasla düşmesinin bir diğer nedeni ise; önceki yıllardan farklı olarak 2023 yılında kuruluşların yalnızca yıl içinde başlayıp aynı yıl içinde

sonuçlanan denetim sonuçlarını sisteme girmeleridir. Bu uygulamaya geçilmesi ile birlikte, raporlarda bir takvim yılı içinde başlatılan denetimlerin sonuçları ile birlikte daha sağlıklı ve tutarlı bir şekilde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

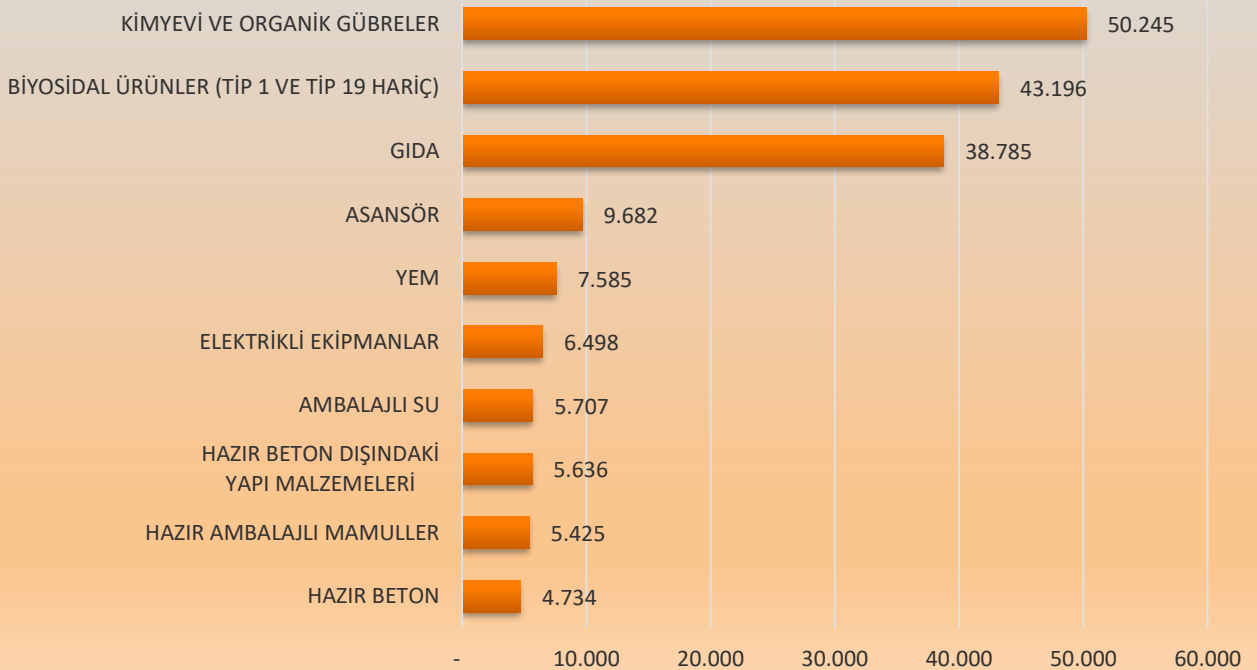
Grafik 9'dan görüleceği üzere, kuruluşların çoğunun denetledikleri ürün sayısında geçen yıla göre önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. Diğer taraftan, TOB'un denetlediği ürün sayısında geçen yıla göre %19'luk azalış izlenirken bu oran ÇŞİDB için %17, STB için %12 olmuştur. Önceki seneye göre denetlenen ürün partisi sayısını en fazla artıran kuruluş %22'lik bir oranla TKPGGM olurken, bu kuruluşu denetimlerini önceki seneye göre %9 artıran SB takip etmiştir.

Grafik-10 PGD Kuruluşlarının Denetimlerdeki Payı (%)

Grafik 10'da ise, PGD kuruluşlarının toplam denetimler içindeki payı gösterilmektedir. Ürünlerin yaklaşık % 47'si TOB, %26'sı SB, %18'i ise STB tarafından denetlenmiştir.

Grafik 11- En Çok Denetlenen Ürün Kategorileri (Ürün Partisi)

Kimyevi ve organik gübreler 50.245 ürün parti sayısı ile en fazla denetlenen ürün grubu olurken, bu ürün grubunu 43.196 ile biyosidal ürünler (tip 1 ve tip 19 hariç), 38.785 ile gıda takip etmektedir. Asansör, yem, elektrikli ekipman, ambalajlı su, hazır beton dışındaki yapı malzemeleri 2023 yılında en çok denetlenen diğer ürün grupları olmuştur.

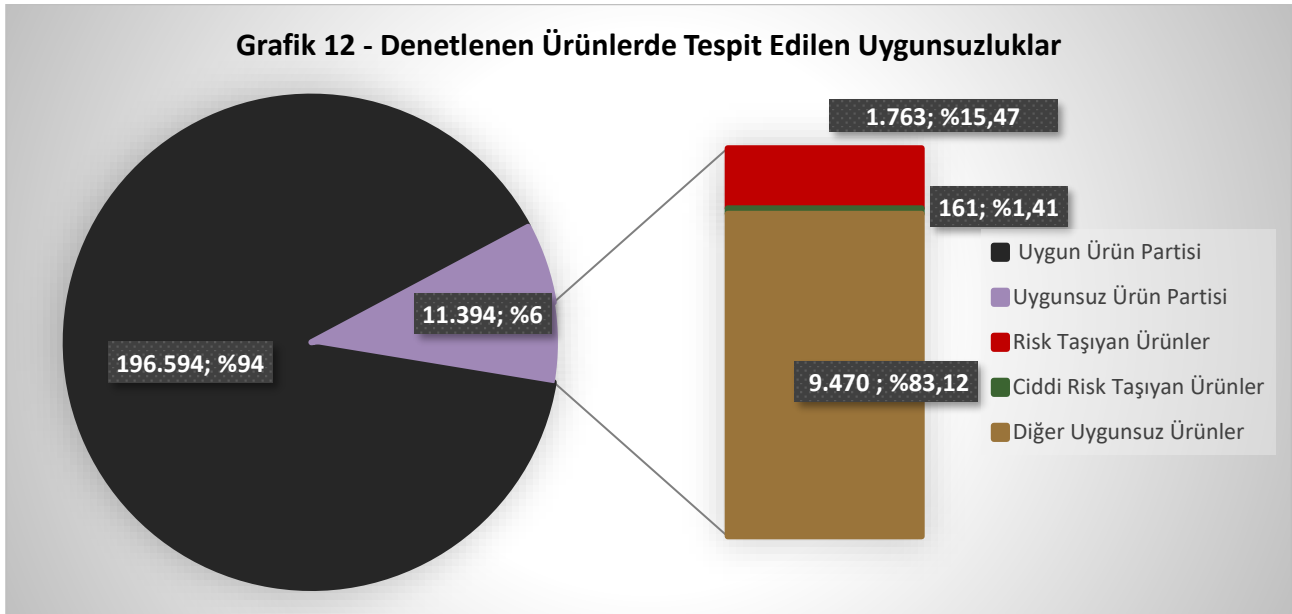
Yapısı gereği genel değerlendirme dışında tutulan sahte kozmetiklerde ise SB tarafından 48 denetimde 114.047 ürün denetlenmiştir. STB tarafından gerçekleştirilen yasal metroloji ürün grubunda 293 adet, ÇŞİDB tarafından denetlenen katı yakıtlar ürün grubunda 20.069.844 ton ürün denetlenmiştir.

B. UYGUNSUZ ÜRÜN PARTİ SAYILARI

Toplam denetlenen ürün partileri içinde uygunsuz bulunanların payı, denetimlerin amacına ulaşip ulaşmadığının değerlendirilmesi bakımından önemli bir parametredir. Bu oranın yüksekliği, PGD kuruluşlarının denetimlerini ve programlarını risk esaslı yürüttüğünün, risk odaklı denetim yaptığının ve kısıtlı kaynakları etkin kullandığının göstergesidir. Bu sayının düşüklüğü ise iki duruma işaret edebilir:

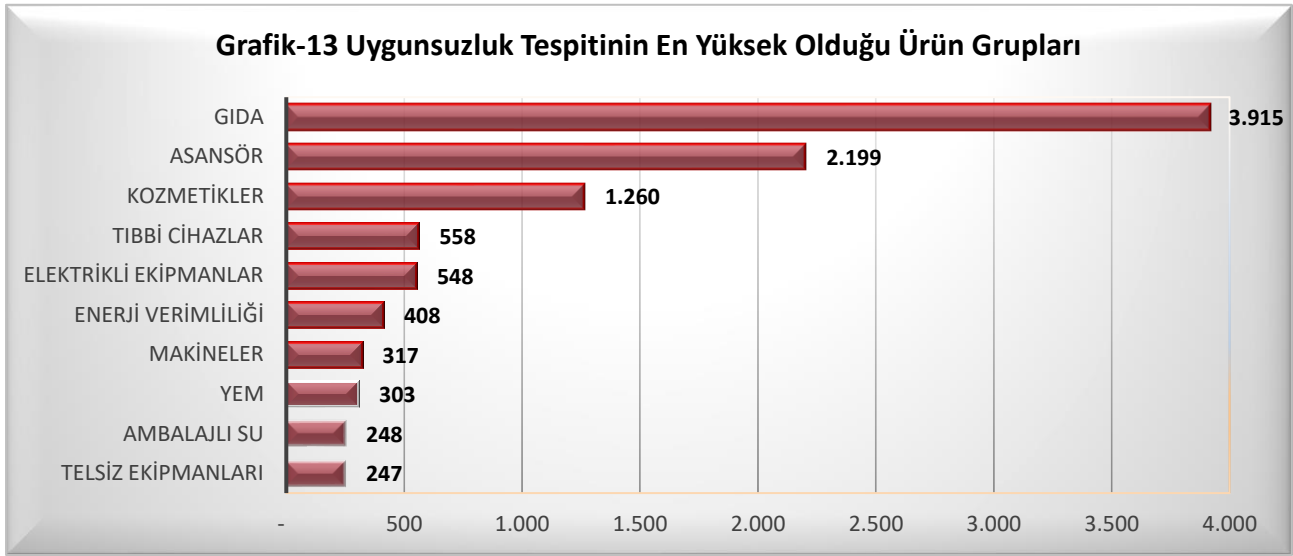
- Denetimler risk odaklı yürütülmemiştir veya
- Denetim yapılan sektörler ve piyasa disiplini olmuştur.

Bu seçeneklerin kuruluşlar nezdinde değerlendirilmesi ve denetimlerin risk odaklı yapılması veya halihazırda denetim yapılan sektörlerdeki denetim ihtiyacının tekrar gözden geçirilerek disipline olduğu değerlendirilen sektörler yerine başka sektörler ağırlık verilmesi, sektör içinde daha riskli alanlara odaklanılması veya daha fazla teste başvurulması gibi seçeneklerin değerlendirilmesi PGD'nin etkinliğinin artırılması açısından önemlidir.

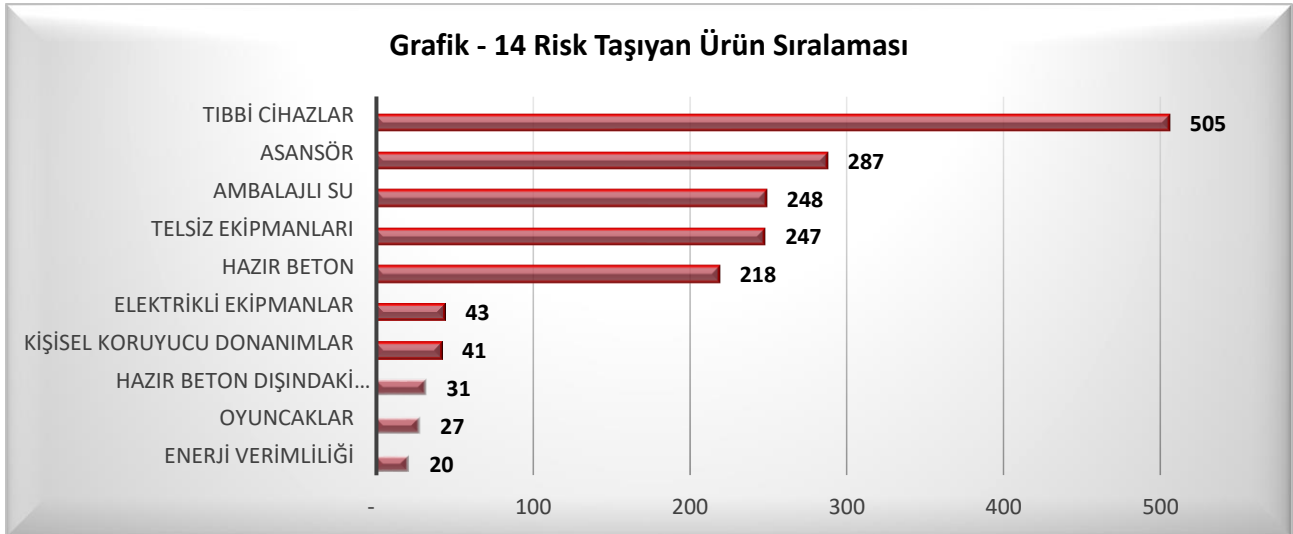

Grafik 12'den de görüleceği üzere, 2023 yılında denetlenen toplam 207.988 ürün partisinin 11.394'ü uygunsuz bulunmuştur.

Uygun olmayan bulunan 11.394 ürün partisinden 1.763'ü risk taşıyan ürün, 161'i ciddi risk taşıyan ürün, 9.470'i ise etiket, işaret vb. gibi eksiklikleri bulunan diğer uygun olmayan³ ürün partileridir.

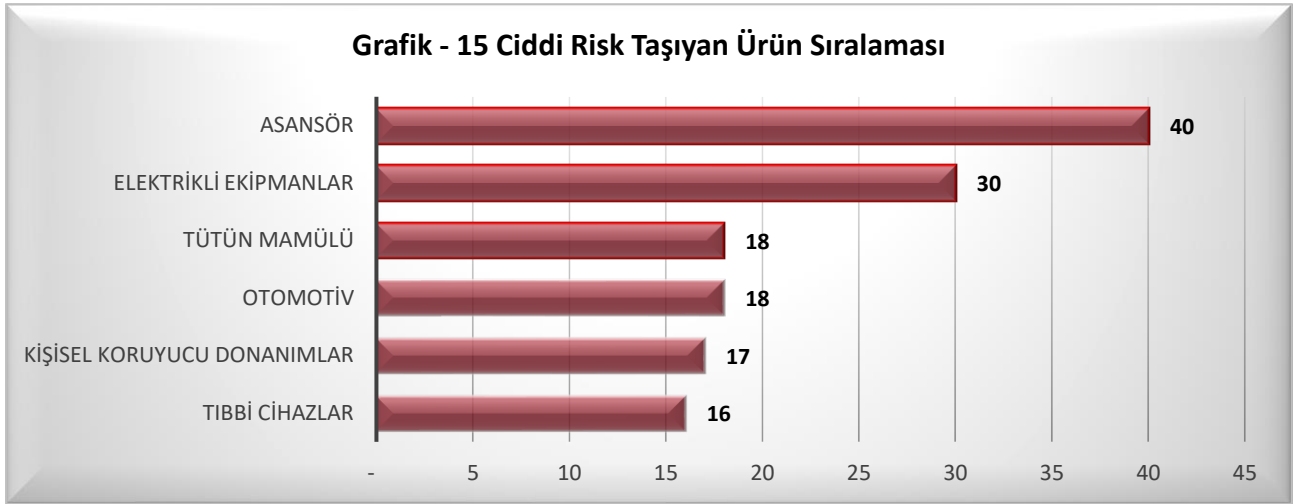

“Gıda”, “asansör” ve “kozmetik” ürün grupları en fazla uygun olumsuz tespit edilen ilk 3 ürün grubudur. Bu ürünleri tıbbi cihazlar, elektrikli ekipmanlar ve enerji verimliliği ürün grupları izlemektedir.

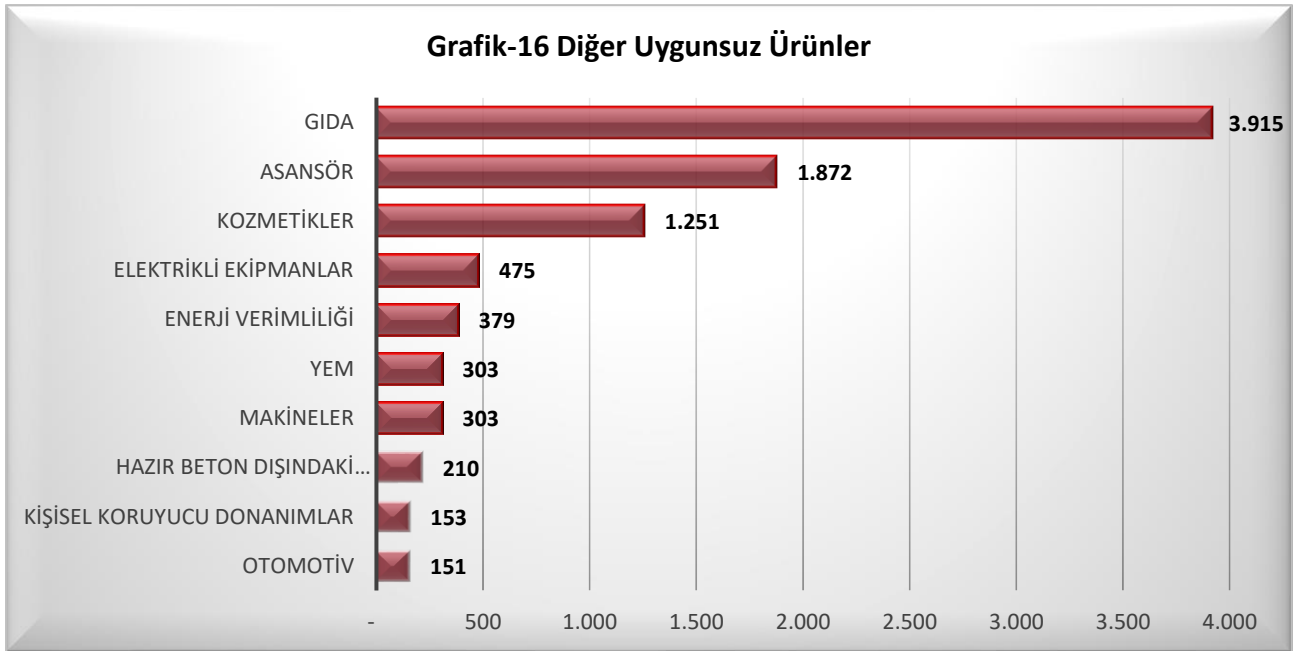

Grafik 14'te ise yetkili kuruluşlar tarafından yapılan denetimlerde risk taşıdığı tespit edilen uygun olmayan ürünlerin sıralaması yer almaktadır. Buna göre tıbbi cihazlar, asansör ve ambalajlı su ürün grupları risk taşıdığı en fazla tespit edilen ürün gruplarıdır.

³ Raporda yer alan “risk taşıyan ürün” kavramı ile kastedilen ürünün normal ve öngörülebilir kullanım koşulları çerçevesinde, ilgili teknik düzenleme ya da genel ürün güvenliği mevzuatı kapsamında korunan insan sağlığı ve güvenliğini, iş yerinde sağlık ve güvenliği, tüketicilerin korunmasını, çevreyi, kamu güvenliğini ve diğer kamu yararlarını, makul ve kabul edilebilir değerlendirilen ölçünün ötesinde olumsuz etkileme olasılığı bulunan ürünü; “ciddi risk taşıyan ürün” kavramı ile kastedilen yetkili kuruluşların acil müdahalesini gerektiren risk taşıyan ürünü; “diğer uygun olmayan” kavramı ile kastedilen ise risk taşımamakla birlikte ürün ile birlikte sunulması gereken işaret/belge/teknik doküman/kullanım kılavuzu gibi gereklilikleri sağlamayan üründür.

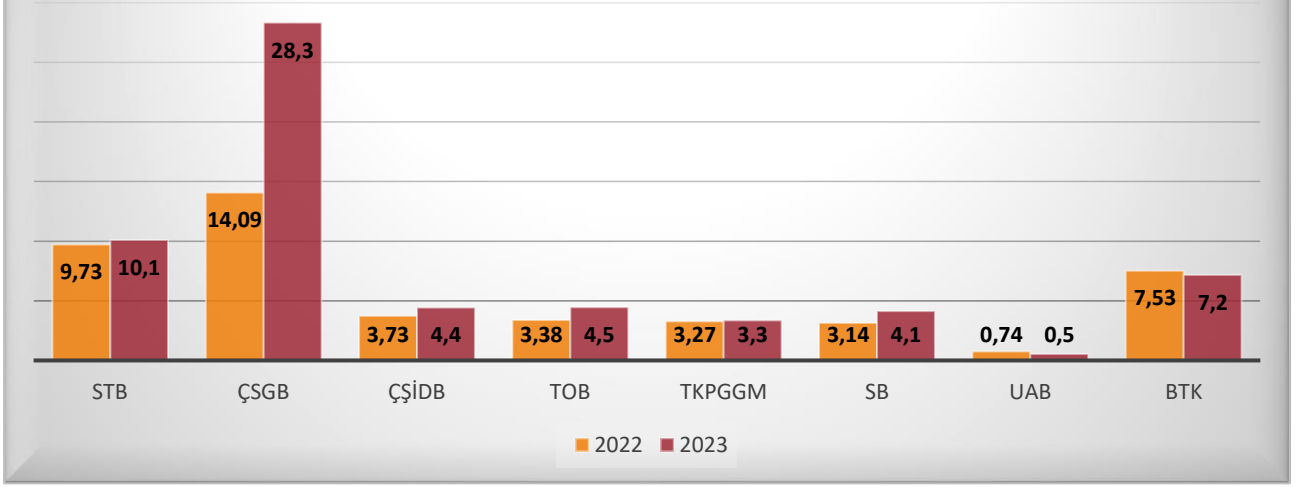

Grafik 15'te ise yetkili kuruluşlar tarafından yapılan denetimlerde ciddi risk taşıdığı tespit edilen uygunsuz ürünlerin sıralaması yer almaktadır. Buna göre asansörlerde 40, elektrikli ekipmanlarda 30, tütün mamülü ve otomotivde 18'er, kişisel koruyucu donanımlarda 17 ve tıbbi cihazlarda 16 ürün partisinin ciddi risk taşıdığı tespit edilmiştir.

Grafik 16'da "teknik dosya eksikliği", "uygunluk işareti eksikliği", "belge eksikliği", "etiket eksikliği", "kullanım kılavuzu eksikliği" gibi eksikliklere sahip ürünler yer almaktadır. Buna göre yetkili kuruluşlar tarafından gıdada 3.915, asansörde 1.872, kozmetikte 1.251 ürün partisi için bu tür uygunsuzluklar tespit edilmiştir.

Grafik - 17 Uygunuz Ürünlerin Denetimlerdeki Payı (%)

Uygunuz ürünlerin kuruluşların toplam denetlediği ürün sayısına oranları incelendiğinde UAB ve BTK hariç kuruluşların hepsi için bu oranın yükseldiği görülmektedir. Denetlediği ürünler içinde uygunuzluk oranını en fazla yükselten kuruluş ÇSGB olmuştur. Buna göre 2022’de ÇSGB’nin tespit ettiği 101 uygunuz ürün parti sayısı, 2023 yılında 211 olarak gerçekleşmiştir.

2023 yılında gerçekleştirilen denetimlerde tespit edilen uygunuzluklara ilişkin kuruluş bazındaki diğer değerlendirmeler ise aşağıda yer almaktadır:

- STB tarafından denetlenen 37.553 ürün partisinin 3.793’ünde uygunuzluk tespit edilmiştir. Bu ürünlerin 2.199’u asansördür. STB tarafından tespit edilen uygunuzlukların %58’ini, bütün kuruluşlarca tespit edilen uygunuzlukların ise %19’unu asansördeki uygunuzluklar oluşturmuştur. Elektrikli ekipman (548), enerji verimliliği (408) ve makineler (317) de Bakanlıkça en fazla uygunuzluk tespit edilen diğer ürün grupları olmuştur. Ayrıca, Bakanlık tarafından yasal metroloji alanında 293 ürün partisi denetlemiş, 5 ürün partisinde uygunuzluk tespit edilmiştir.
- ÇSGB tarafından denetlenen kişisel koruyucu donanımda, 745 ürün partisinin 211’i uygunuz bulunmuştur.
- ÇŞİDB tarafından yapı malzemelerinde 5.636 ürün partisi denetlenmiş, bunlardan 241’i uygunuz bulunmuştur. Hazır beton ürün grubunda ise denetlenen 4.734 ürün partisinin 218’i uygunuz bulunmuştur. Bakanlık tarafından denetlenen katı yakıtlara ilişkin tespit edilen uygunuzluk 808.146 ton olmuştur.
- Gıda, en fazla uygunuzluk tespit edilen ürün grubu olmuştur. Bu ürün grubunda 38.785 ürün partisi denetlenmiş, 3.915 uygunuzluk tespit edilmiştir.
- TKPGGM sorumluluğundaki ayakkabı, oyuncak, tekstil ürünü, kırtasiye ürünü gibi ürün gruplarında yapılan denetimlerde 3.686 ürün partisinin 122’sinde uygunuzluk tespit edilmiştir.
- UAB tarafından denetlenen gezi teknelerinde, 1.130 ürün partisinin 6’sı uygunuz bulunmuştur.
- SB tarafından denetlenen 54.433 ürün partisinin 2.245’i uygunuz bulunmuştur., TİTCK tarafından yapılan kozmetik ürünleri denetimlerinde toplamda 1.301 ürün partisi denetlenmiş, bu ürünlerin 1.260 partisi uygunuz bulunmuştur. Bu anlamda kuruluş tarafından kozmetik ürün grubunda yapılan denetimlerde uygunuzluk tespit etme oranı %97 olarak gerçekleşmiştir. Uygunuzluk tespit oranının yüksek olması, kuruluşun denetimlerini risk odaklı olarak gerçekleştirdiğine işaret etmekte olup bu durumun denetimlerin etkinliği

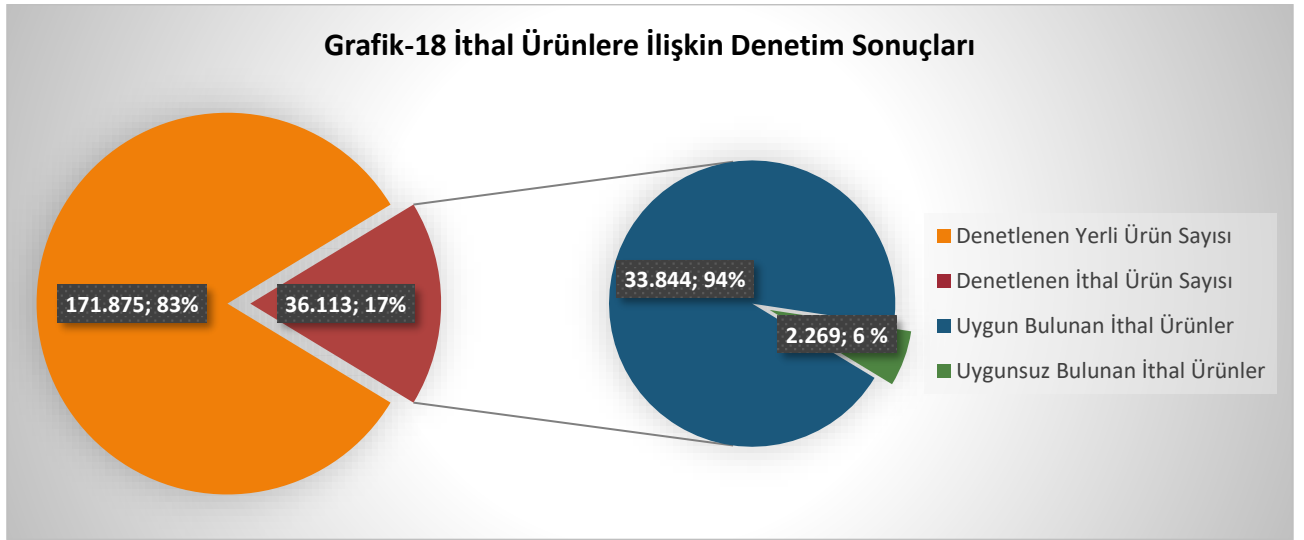
açısından iyi uygulama örneği teşkil ettiği değerlendirilmektedir. SB tarafından denetlenen tıbbi cihazlarda 558, ambalajlı sularda 248, biyosidal ürünlerde 179 (tip 1 ve 19 hariç (130), tip 1 ve 19 (49)) ürün partisi uygunsuz bulunmuştur. Ayrıca, Bakanlık tarafından sahte kozmetik alanında 114.047 ürün partisi denetlenmiş, tamamı uygunsuz bulunmuştur.

- BTK tarafından telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanında 3.438 ürün partisi denetlenmiş, 247'sinde uygunsuzluk tespit edilmiştir.

C. İTHAL ÜRÜN/YERLİ ÜRÜN AYRIMI

PGD kuruluşları iç piyasada ithal ve yerli tüm ürünleri denetlemektedir. Bu başlık altında değerlendirilen "ithal ürün", iç piyasada yer alan ithal ürünler anlamına gelmekte olup, ürünlerin gümrükler aşamasındaki denetimi ve buna yönelik veriler bu raporun konusunu oluşturmamaktadır.

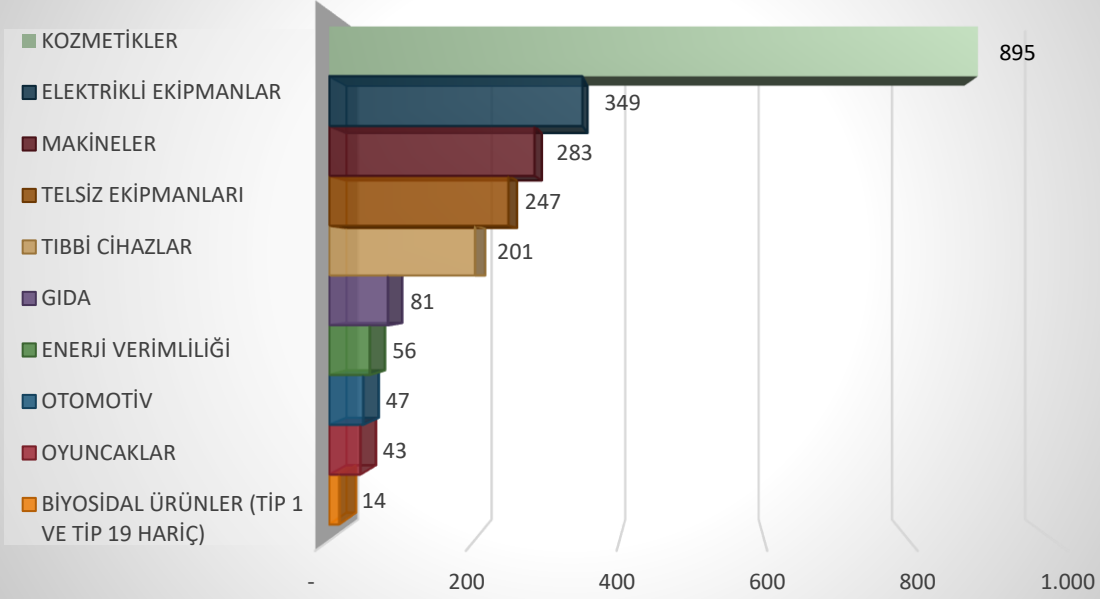
Yetkili kuruluşlar tarafından iç piyasada denetlenen 207.988 ürün partisinin 36.113'ü ithal ürünlerdir. İthal ürünler, toplam denetlenen ürün partilerinin %17'sini oluşturmaktadır.

Denetlenen ithal ürünlerin 33.844 partisi uygun, 2.269 partisi uygunsuz bulunmuştur. Buna göre denetlenen ithal ürünlerin %6'sı uygunsuz bulunmuştur.

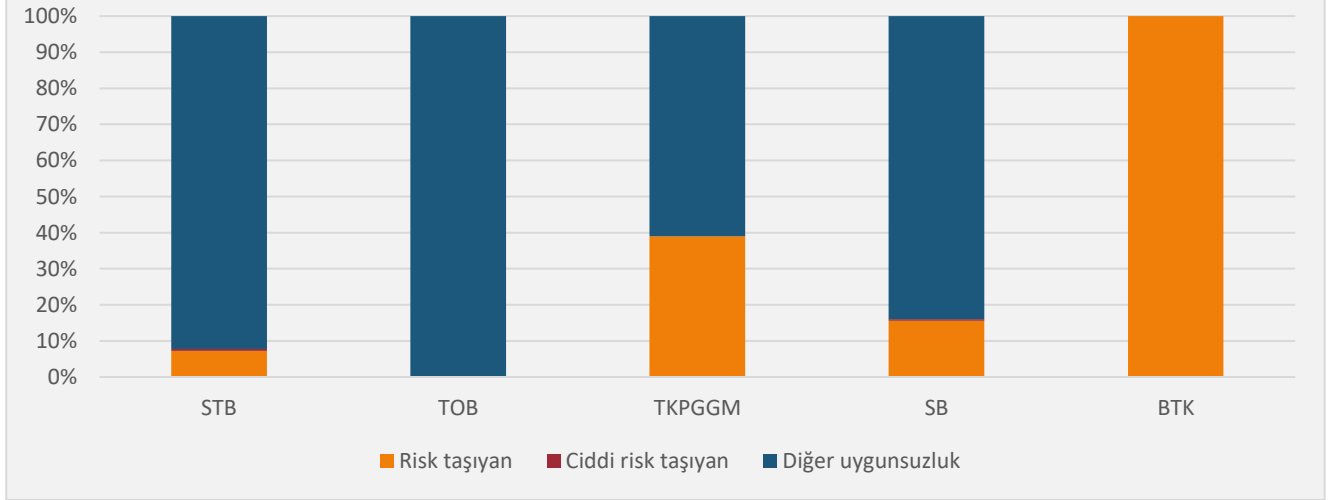
Kuruluşlar bazında ithal ürünlere yönelik yürütülen denetim sonuçları ise aşağıdaki grafiklerde yer almaktadır:

Grafik - 19 İthal Ürünlerde Uygunsuzluk Sayısının En Yüksek Olduğu Ürün Grupları

2023 yılında denetlenen ithal ürünlerde uygunsuzluk sayısının en yüksek olduğu ilk 5 ürün grubu; kozmetikler,elektrikli ekipmanlar, makineler, telsiz ekipmanları ve tıbbi cihazlar olmuştur.

Grafik-20 İthal Ürünlerde Uygunsuzlukların Dağılımı

Grafik 20’de ise denetlenen ithal ürünlerde tespit edilen uygunsuzlukların türü yetkili kuruluşlar bazında değerlendirilmiştir. Yetkili kuruluşlar tarafından ithal ürünlerde tespit edilen uygunsuzlukların büyük bir kısmı diğer uygunsuzluklar olarak tespit edilmiştir. ÇSGB ve ÇŞİDB tarafından denetlenen ithal ürünlerin tamamı uygun bulunmuştur.

Ürün güvenliği denetimlerinin etkinleştirilmesi için ithalat denetimleri ile PGD sonuçlarının birbirini beslemesi son derece önemlidir. TB sorumluluğundaki ithalat denetimlerinin risk esaslı yürütülmesini sağlayan Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi’nde (TAREKS) kayıtlı uygunsuz ürünlere ilişkin veriler PGDBİS aracılığıyla PGD kuruluşları ile paylaşılmaktadır. Yine söz konusu

iki sistem arasındaki veri iletişimi sayesinde, PGD’de tespit edilen uygunsuz ithal ürünlere ilişkin ürün/ithalatçı verileri de ithalat denetimlerine yönelik risk analizinde dikkate alınmaktadır.

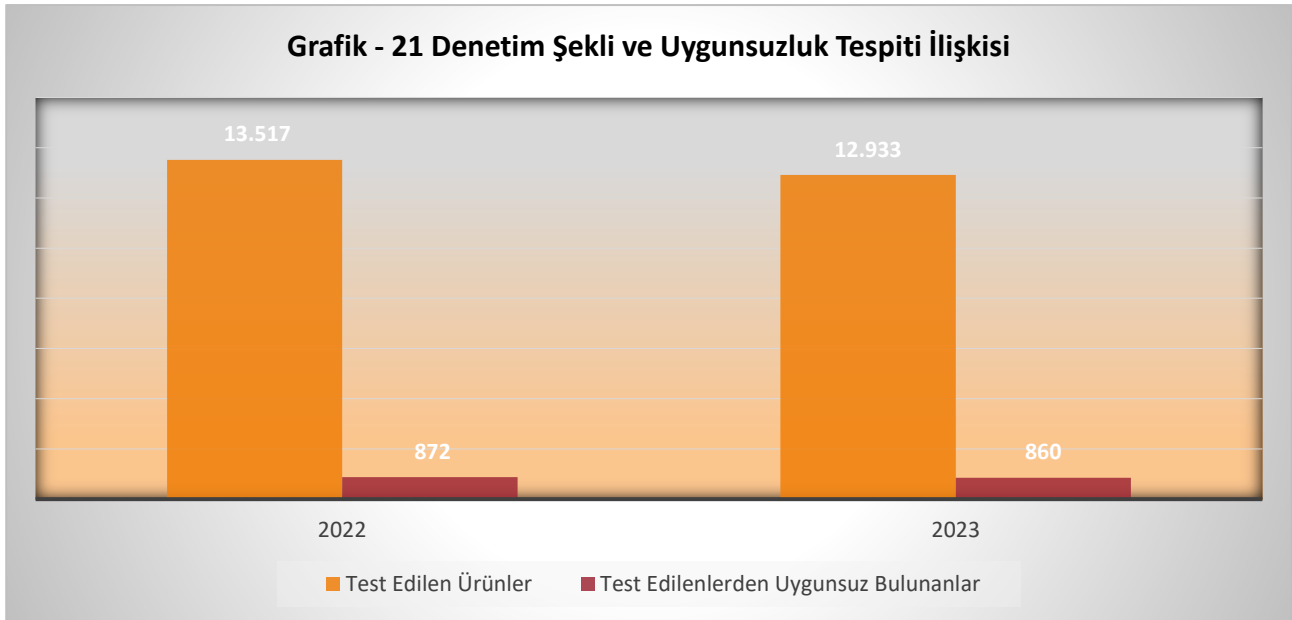
Ç. DENETİM ŞEKLİ (TESTE GÖNDERİLEN ÜRÜN PARTİ SAYILARI)

Denetimlerin şekli, PGD kuruluşları tarafından denetimlerde hangi yöntemin ağırlıklı olarak kullanıldığını ortaya koymak, dikkatli kaynak kullanımını gerektiren test yöntemine ne kadar başvurulduğunu tespit etmek ve bu alana ayrılacak kaynağın sağlıklı bir biçimde yönetilebilmesi adına programlama yapmak bakımından önemlidir.

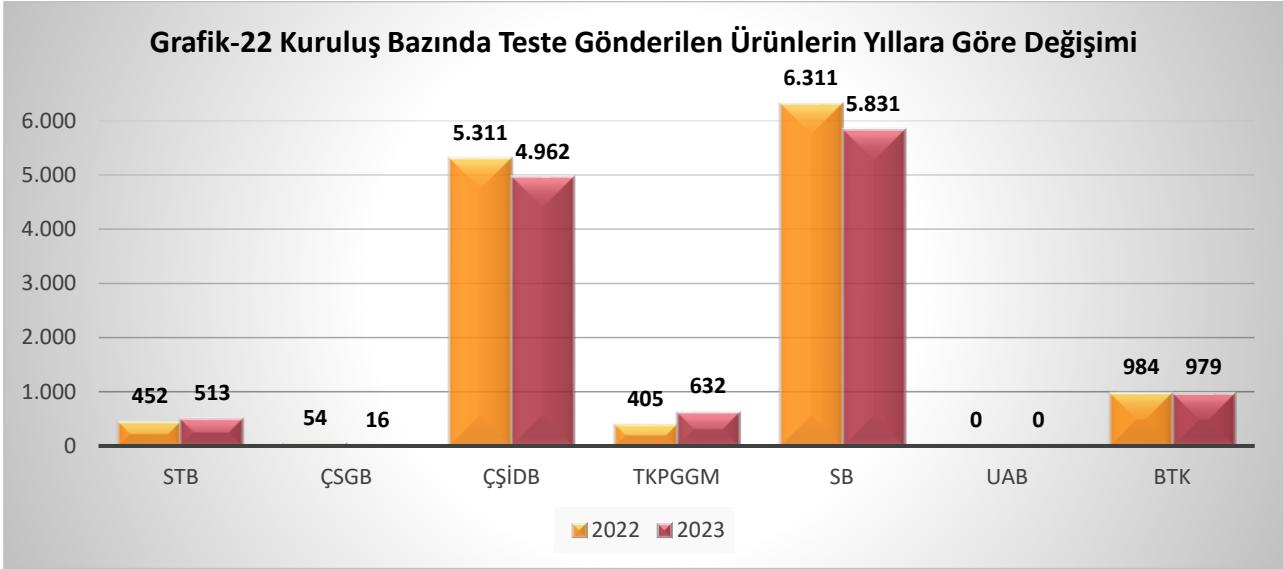
PGD’de her ürünün teste tabi tutulmasından ziyade ileri bir incelemeye ihtiyaç duyulan ürünlerin test edilmesi, kısıtlı kamu kaynaklarının verimli kullanımı açısından temel prensip olmakla birlikte, bu husus laboratuvar analizlerinin PGD’de en az başvurulacak yöntem olduğu anlamına gelmemektedir. Aksine, teste tabi tutulan ürünlerin sayısındaki artış, PGD kuruluşlarının piyasadaki ürünlerin genel güvenlik seviyesini iyileştirmeye yönelik çabalarının bir göstergesi olarak görülebilir. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da teste gönderilen ürünlerdeki uygunsuzluk oranıdır.

Bu başlıkta, TOB verileri ile diğer PGD kuruluşları verileri ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Bu durum TOB tarafından gerçekleştirilen PGD faaliyetlerinin, yapısal olarak test işlemlerine ağırlık verilmesini gerekli kılmamasından ve Bakanlıkça test edilen ürün sayısının diğer kuruluşlar tarafından test edilen ürün sayısına göre oldukça yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

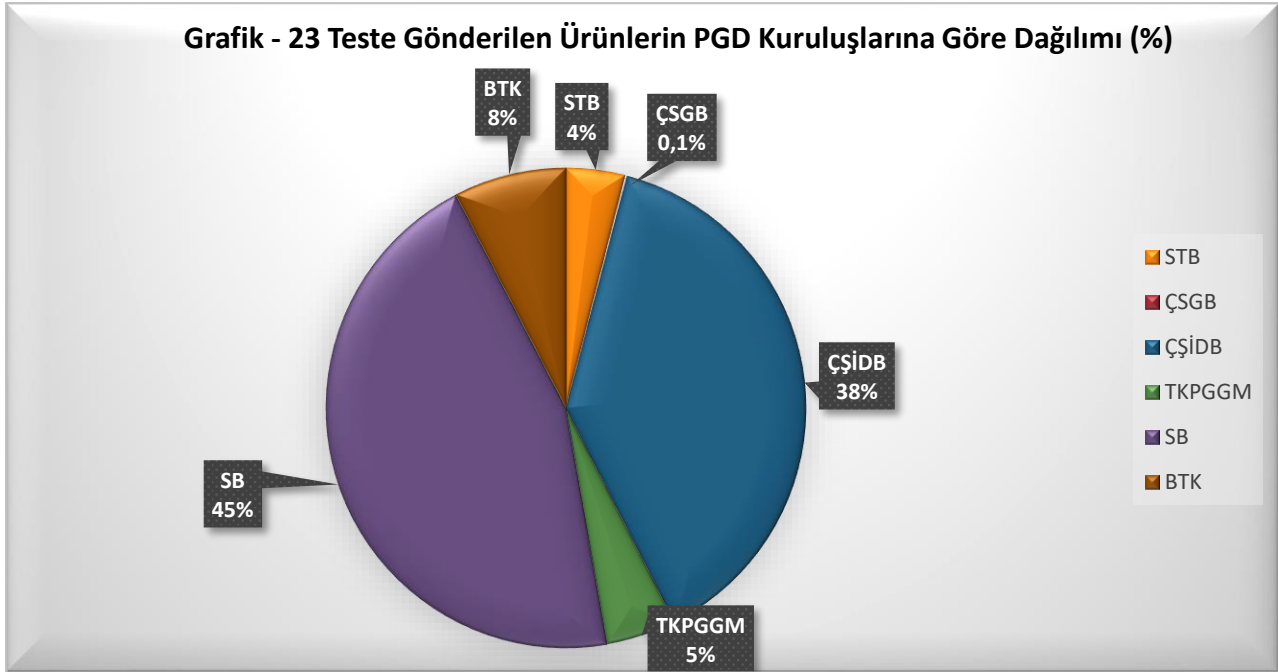
2023 yılında TOB dışındaki diğer PGD kuruluşları tarafından denetlenen 111.359 ürün partisinin 12.933’ü test edilmiştir. Denetlenen toplam ürün partisi içinde teste gönderilenlerin oranı % 12 olmakla birlikte, bu oran PGD kuruluşlarının ağırlıklı olarak işaret ve belge kontrolü ile denetim yaptıklarını göstermektedir.

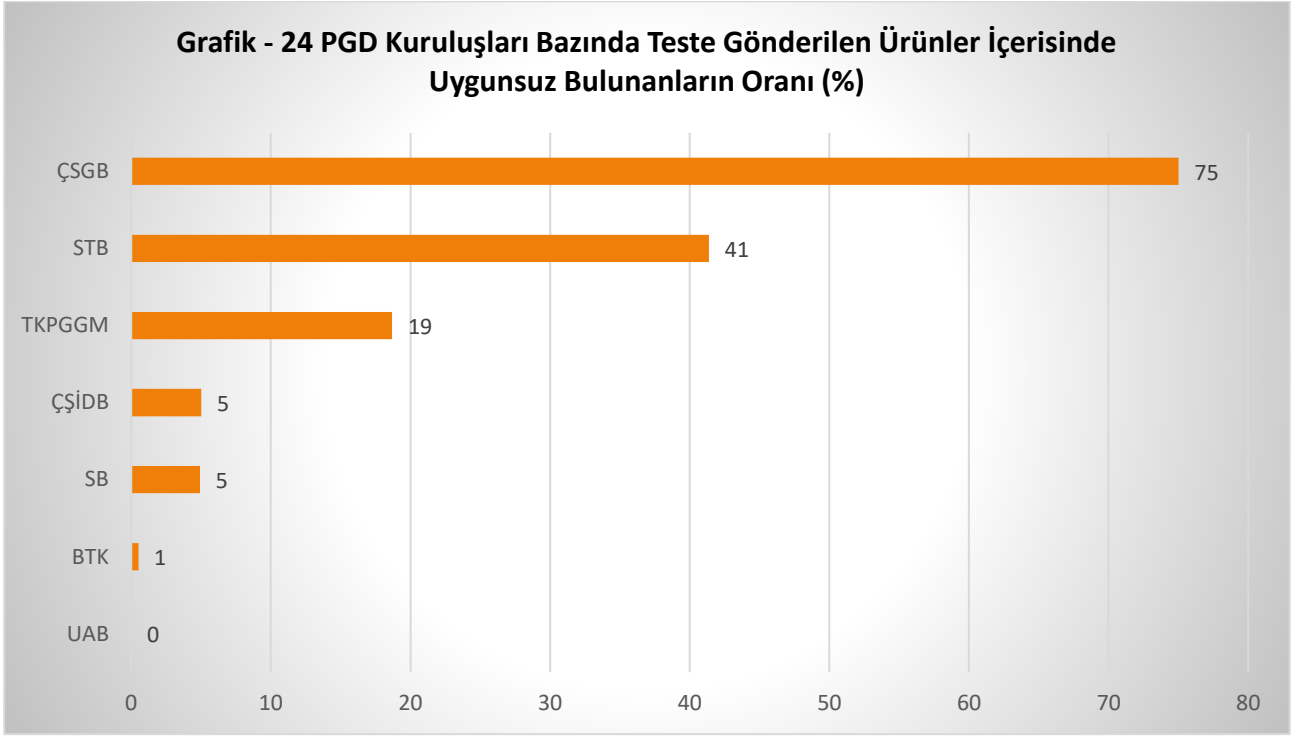
Grafik 21’de test edilen ürünler içinde uygunsuz bulunanların sayısı verilmektedir. 2023 yılında PGD kuruluşları tarafından yapılan 12.933 testte yalnızca 860 ürün partisi uygunsuz bulunmuştur. Bu durum, teste başvurma kararı verilirken ürün/numune seçiminin ve bu konuda denetim personelinin eğitiminin öncelik verilmesi gereken bir alan olduğuna işaret etmektedir.

Grafik 22’de kuruluş bazında teste gönderilen ürün parti sayıları bir önceki yıllla mukayese edilerek gösterilmektedir. ÇSGB, ÇŞİDB, SB ve BTK tarafından teste gönderilen ürün parti sayılarında bir önceki yıla kıyasla azalış görülürken, STB, TKPGGM test yöntemine bir önceki yıla göre daha fazla başvurmuştur. UAB tarafından ise denetlenen hiçbir ürün ise bir önceki yıl olduğu gibi 2023 yılında da teste tabi tutulmamıştır.

Teste gönderilen ürünlerin PGD kuruluşlarına dağılımına bakıldığında SB %45’lik bir payla ilk sırada yer almaktadır. Kuruluşlar tarafından en fazla teste gönderilen ürün grupları ise ambalajlı su (5.707), hazır beton (4.734), telsiz ekipmanlar (979) ve asansör (253) olmuştur.

Grafik 24'te ise teste gönderilen ürün partileri içerisinde uygunsuz bulunanların oranı verilmektedir. Buna göre teste gönderilen ürün partilerinde oran olarak en fazla uygunsuzluk tespit eden kuruluş ÇSGB ve STB olmuştur. Bu durum söz konusu kuruluşların teste göndermek üzere seçtikleri numunelerde isabetli oldukları, dolayısıyla riskli ürünleri tespitinde belirli bir uzmanlığa ve bilgiye ulaştığının göstergesi olarak değerlendirilebilir. ÇSGB, teste gönderdiği ürün sayısında oransal olarak en fazla uygunsuzluk tespit eden kuruluş olmuştur. Kuruluşun teste gönderdiği 16 üründen 12'si uygunsuz bulunmuştur.

TOB tarafından yapılan denetimlere ilişkin bilgiler ise aşağıda yer almaktadır:

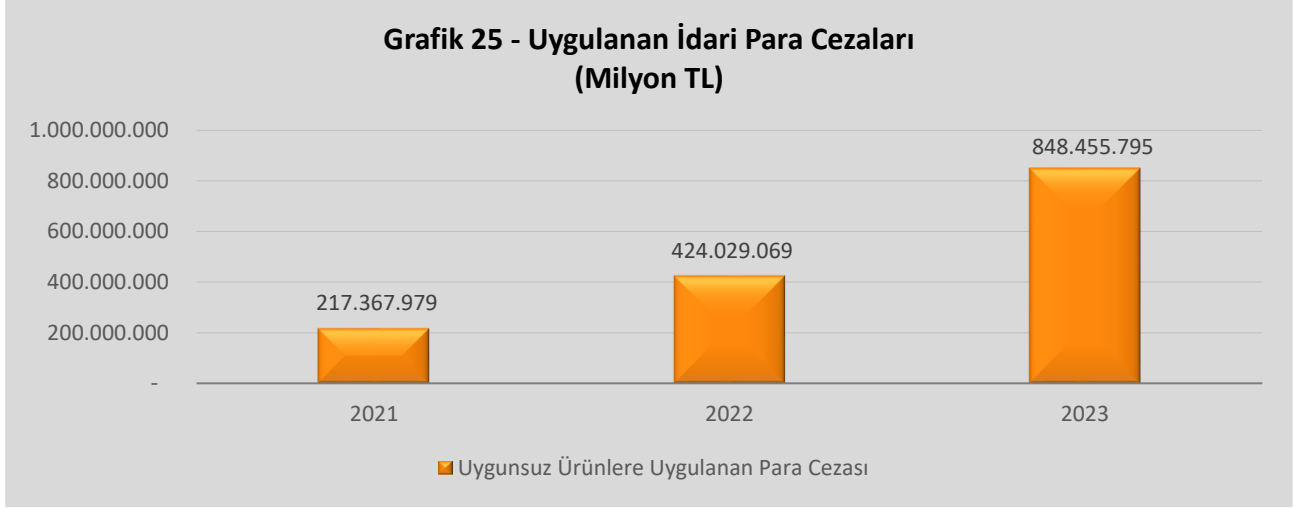
- Kimyevi ve organik gübreler ürün grubunda 1.678 ürün partisi için test yöntemine başvurulmuş, bu ürün partilerinden 75'i uygunsuz bulunmuştur.
- Yem ürün grubunda 1.785 ürün partisi test edilmiş, bu ürün partilerinden 303'ü uygunsuz bulunmuştur.
- Gıda ürün grubunda 38.785 ürün partisi için test yöntemine başvurulmuş, bu ürün partilerinden 3.915'i uygunsuz bulunmuştur.

5. UYGULANAN İDARİ PARA CEZALARI VE ALINAN ÖNLEMLER

A. İDARİ PARA CEZALARI

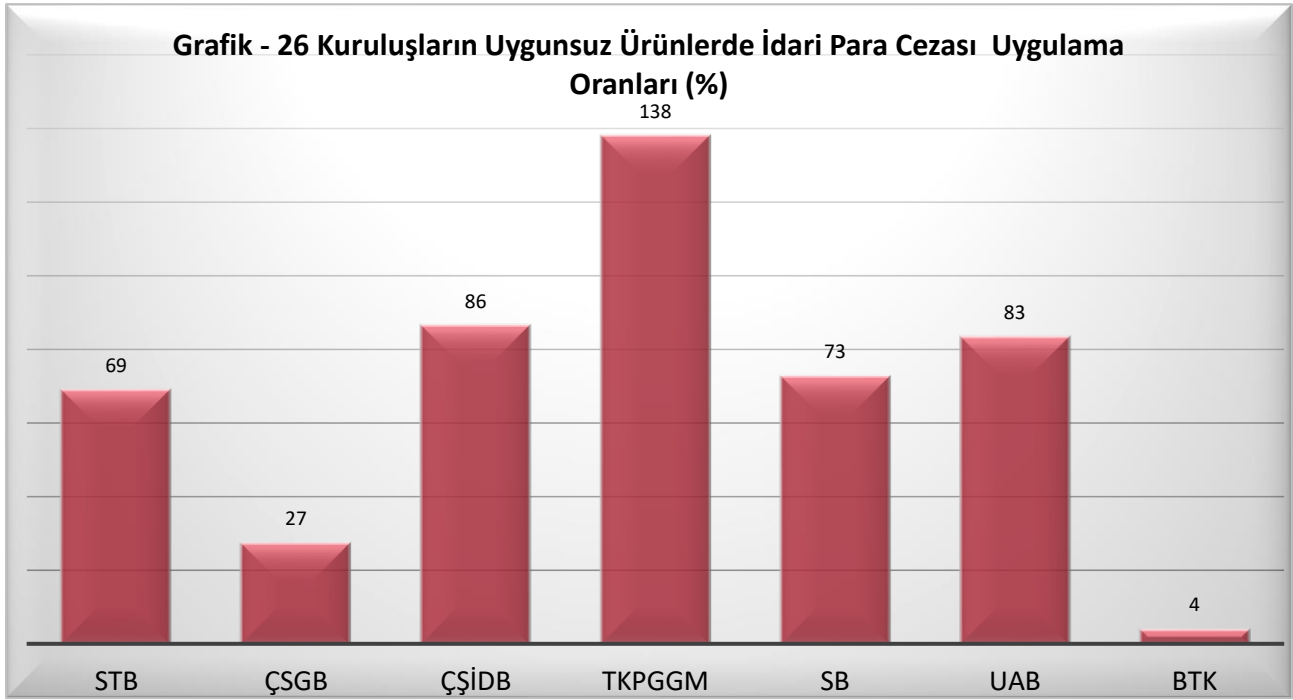
Piyasaya teknik mevzuatına uygun ve güvenli ürün arz etmek iktisadi işletmeler için kanuni bir yükümlülüktür. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen firmalara gerekli cezaların verilmemesi, kurallara uyan ve ürününü güvenli ve teknik düzenlemeye uygun üretmek belirli maliyetlere katlanmış iktisadi işletmecilerin haksız rekabetle cezalandırılması sonucunu doğurmaktadır.

Piyasaya yalnızca güvenli ürünlerin arz edilerek bu haksız rekabetin önlenmesi için yükümlülüklerini yerine getirmeyen iktisadi işletmecilere yönelik olarak PGD kuruluşlarının kullanabileceği en önemli araçlardan birisi İPC'lerdir. 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'nun 7, 8, 9 ve 10'uncu maddelerinde ürünlerin piyasaya arzında imalatçıların, yetkili temsilcilerin, ithalatçıların ve dağıtıcıların yükümlülüklerine, 20'nci maddesinde ise bu hükümlere aykırı hareket edilmesi halinde uygulanacak idari para cezalarına yer verilmektedir.

PGD kuruluşları tarafından yürütülen denetimler neticesinde uygunsuz olduğu tespit edilen ürünlere uygulanan İPC miktarları Grafik 25'te gösterilmektedir. Yıllar itibarıyla bakıldığında, 2023 yılında uygunsuz ürünler için uygulanan İPC'ler önceki yıllara göre önemli bir artış göstererek 848.455.795 TL'ye yükselmiştir. TOB tarafından gıdalara uygulanan İPC 2022 yılında 270.899.645 TL iken 2023 yılında 577.368.918 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu artışın sebeplerinden biri İPC'ler için yeniden değerlendirme oranının 2023 yılı için % 122 olarak tespit edilmiş olmasıdır.

TOB tarafından yem ürün grubunda 15.073.469 TL, gübre ürün grubunda 9.035.893 TL, tütün ürün grubunda ise 3.078.814 TL İPC uygulanmıştır. TOB dışında kalan diğer kuruluşların 2023 yılında uyguladıkları İPC tutarı ise 243.898.701 TL olmuştur.

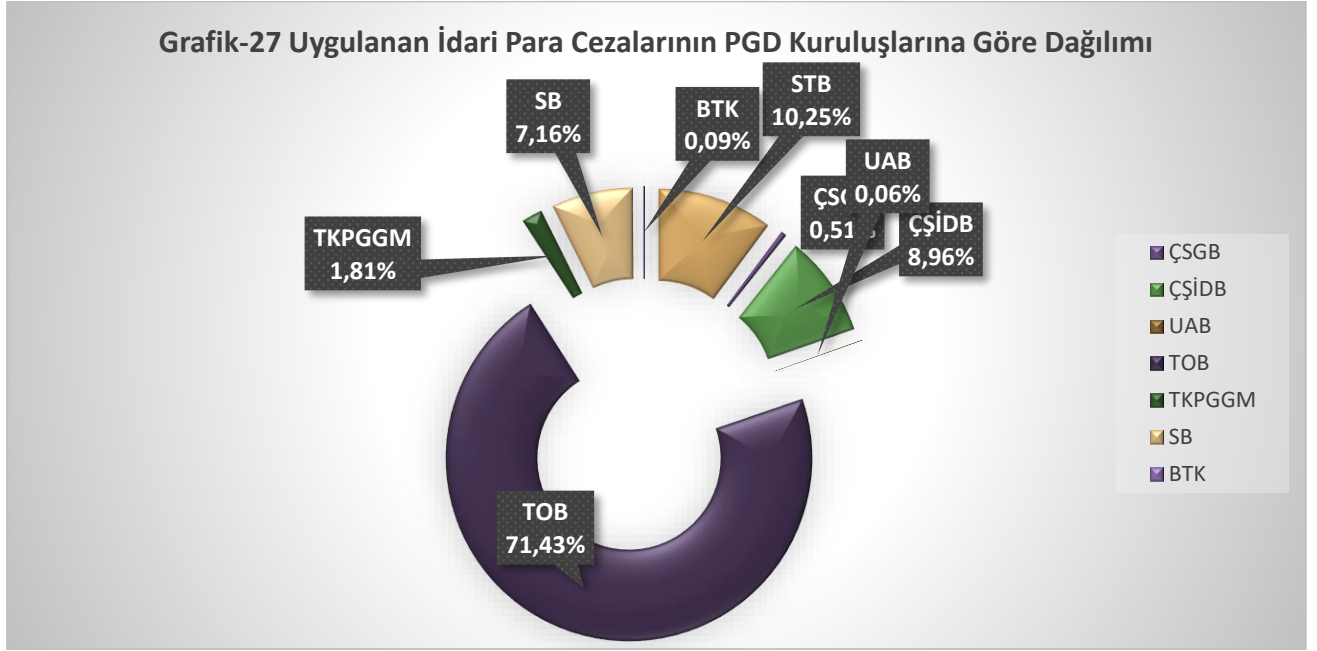

Grafik 26'dan da görüleceği üzere PGD kuruluşları tespit ettikleri tüm aykırılıklara İPC uygulamamaktadırlar. Ayrıca, 2023 yılında uygunsuzluk tespit edilen bazı ürün gruplarında İPC uygulama süreçlerinin devam ettiği bilgisi de iletilmiştir.

7223 sayılı Kanun'a göre yetkili kuruluşlar tarafından teknik düzenlemelere aykırılık tespit edilmesi ve uygunsuzluk olduğu yönünde karar verilmesi halinde Kanun'da yer alan ilgili idari para cezalarının uygulanması, bununla birlikte Kanun'un 16 ncı maddesinde öngörüldüğü şekilde uygunsuzluğun düzeltilmesinin talep edilmesi, uygunsuzluğun devam etmesi halinde ise Kanun'un 16 ncı maddesinde öngörülen yaptırımlar ile 20 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtildiği üzere misli para cezasının uygulanması önem arz etmektedir.

- STB tarafından uygunsuz bulunan 3.793 ürün partisinin 2.617'sine (%69) İPC uygulanmıştır. Kuruluş tarafından yasal metroloji ürün grubunda 20.000 TL İPC uygulanmıştır.
- ÇSGB tarafından uygunsuz bulunan 211 ürün partisinin 58'ine (%27) İPC uygulanmıştır.
- ÇŞİDB tarafından uygunsuz bulunan 459 ürün partisinin ise 397'sine (%86) İPC uygulanmıştır.
- TKPGGM tarafından uygunsuz olduğu tespit edilen 166 ürün partisine İPC uygulanmıştır. Bu sayı içinde bir önceki yıla ait uygunsuz ürünlere uygulanan İPC'ler de yer almaktadır.
- SB tarafından uygunsuzluğu tespit edilen 2.252 ürün partisinin 1.637'sine (%73) İPC uygulanmıştır.
- UAB tarafından tespit edilen 6 uygunsuzluktan 5'ine (%83) İPC uygulanmıştır.
- BTK tarafından tespit edilen 247 adet uygunsuzluğun 10'una (%4) İPC uygulanmıştır.
- ÇŞİDB tarafından katı yakıtlar ürün grubunda tespit edilen uygunsuzluklar için 1.837.540 TL İPC uygulanmıştır.

Grafik-27 Uygulanan İdari Para Cezalarının PGD Kuruluşlarına Göre Dağılımı

Uygulanan İPC'lerin PGD kuruluşlarına göre dağılımı Grafik 27'de gösterilmektedir. 2023 yılında en fazla İPC uygulayan kuruluşlar TOB ve STB olmuştur. PGD kuruluşlarınca uygulanan İPC'lere bakıldığında söz konusu iki kuruluşun payı toplamda yaklaşık %81 oranındadır.

TOB tarafından uygulanan İPC tutarına; iç piyasada gıda ve gıda ile temas eden malzemeleri üreten, satan veya toplu tüketime sunan iş yerlerine yönelik resmi kontroller sonucunda, söz konusu işyerlerinden, gıda mevzuatına uygun faaliyette bulunmayanlara yönelik olarak uygulanan İPC tutarları da dahildir. Bakanlıkça gıda, gıda ile temas eden malzemeler, yem, gübre ve tütün ürün gruplarında uygulanan İPC 604.557.094 TL olmuştur.

STB tarafından yasal metroloji ürün grubunda 5 adet uygunsuzluk tespit edilmiş olup, bu uygunsuzlukların 1'ine 20.000 TL İPC uygulanmıştır.

B. ALINAN ÖNLEMLER

PGD faaliyetlerinin en önemli amaçlarından biri piyasadaki risk ve ciddi risk taşıyan ürünleri tespit ederek önlem almak ve vatandaşların bu ürünlerden zarar görmesini engellemektir. PGD kuruluşları tarafından yürütülen denetimler neticesinde risk ve ciddi risk taşıdığı tespit edilen tüm ürünlere “düzeltici faaliyet”, “piyasaya arzı yasaklama/geçici olarak durdurma”, “geri çağırma”, “imha” gibi önlemlerden uygun olanlarının uygulanması gerekmektedir. Yine bu önlemlere konu ürünlerin piyasaya ne miktarda arz edildiğini ve bunun sonucunda bu ürünlerin ne kadarına önlem uygulanabildiğini bilmek PGD kuruluşları için yürüttükleri faaliyetlerin amacına ulaşması bakımından önemli bir veridir. Zira PGD kuruluşlarının müeyyide uygulama ve alınan müeyyidelerin takibi konusuna ağırlık vermesi PGD'nin en önemli noktasını oluşturmakta ve potansiyel olarak İPC'lere nazaran çok daha büyük caydırıcı etkisi olmaktadır.

2023 yılında alınan önlemler kapsamında veri sağlayan PGD kuruluşları ÇŞİDB, SB, STB ve TKPGGM olmuştur.

ÇŞİDB tarafından önlem uygulanan “hazır beton” ürün grubunda önlem, miktar üzerinden değil beton sınıfı üzerinden yapılmakta olup bu alanda mekanik dayanım ve stabilite açısından riskli görüldüğü için uygunsuzluk tespit edilen hazır beton sınıflarının piyasaya arzı yasaklanmıştır. Hazır

beton dışındaki yapı malzemelerinde ise yine mekanik dayanım ve stabilite açısından riskli görülen ürünlere piyasaya arzın yasaklanması, piyasada bulundurulmasının önlenmesi ve toplatma önlemleri uygulanmıştır.

SB tarafından yapılan denetimlerde tıbbi cihazlar, biyosidal ürünler (tip 1 ve tip 19) ve kozmetikler ürün grupları için geri çağırma, internet sitesinde duyurma, imha, piyasaya arzın ivedilikle durdurulması ve piyasaya arzın yasaklanması önlemlerinden uygun görülenler uygulanmıştır. Öte yandan, SB tarafından mahkemeler/savcılıklar, emniyet/kolluk kuvvetleri, diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından ulaşılan ve incelemeler neticesinde sahte/kaçak/taklit olduğu belirlenen 114.047 adet kozmetik ürün için imha işlemi uygulanmıştır.

STB tarafından ise “asansör”, “basınçlı ekipman”, “enerji verimliliği”, “elektrikli ekipmanlar”, “gaz yakan cihazlar”, “kazan”, “makine”, “otomotiv” ve “piroteknik” ürün gruplarında piyasaya arz edilen 281.534 adet üründen 10.912’sine geri çağırma, imha, piyasada bulundurulmasının önlenmesi, piyasaya arzın ivedilikle durdurulması, piyasaya arzın yasaklanması ve toplatma önlemlerinden uygun görülenler uygulanmıştır. STB tarafından elektrikli ekipmanlar ürün grubu altında değerlendirilen kablolarla 76.120 metre kablodan 20.977 metresine önlem uygulanmıştır. Ayrıca, yasal metroloji alanında uygunsuz bulunan 1 ürüne önlem uygulanmıştır.

TKPGGM tarafından tekstil ürün grubunda piyasaya arz edilen ve kimyasal, yaralama, boğulma gibi riskler taşıdığı tespit edilen 17.091 adet üründen 9.184’üne geri çağırma, piyasada bulundurulmasının önlenmesi, piyasaya arzın yasaklanması, imha gibi önlemler uygulanmıştır. Kuruluş tarafından deterjan ürün grubunda gerçekleştirilen denetimlerde 5.107 adet üründen 4.008 adedine geri çağırma, düzeltici faaliyet, imha gibi önlemler uygulanmıştır. Yetkili kuruluşça özellikle okulların açıldığı tarihlere denk gelen dönemde gerçekleştirilen denetimlerde piyasaya arz edilen 24.234 üründen 22.681’ine anılan önlemlerden uygun olanları uygulanmıştır. Kuruluş tarafından ayrıca denetimi gerçekleştirilen 134.057 oyuncaktan 86.860’ına, ayakkabı ürün grubunda 28 ürüne ve diğer tüketici ürünlerinde 1.838 adet üründen 418’ine önlem uygulanmıştır.

2023 yılında alınan önlemler hakkında önceki senelere göre daha fazla veri sağlanması olumlu bir gelişmedir. 7223 sayılı Kanun’un “izlenebilirlik” başlıklı 12 nci maddesiyle iktisadi işletmecilere getirilen yükümlülükle önümüzdeki senelerde diğer yetkili kuruluşlar tarafından da bu alanda daha fazla veri sağlanmasının mümkün hale gelebileceği değerlendirilmektedir.

IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

2023 yılı PGD sonuçları incelendiğinde 2023 yılı Şubat ayında gerçekleşen ve on ilimizi etkileyen Kahramanmaraş merkezli yıkıcı depremlerin denetim sonuçlarını kısıtlı da olsa olumsuz şekilde etkilediği görülmektedir. Özellikle denetimlerde taşra teşkilatındaki personelini görevlendiren kuruluşların denetim ve denetlenen ürün partisi sayısındaki azalış, ulusal bazda denetlenen ürün parti sayısının da 2022 yılına göre düşmesine neden olmuştur.

Önümüzdeki dönemde PGD uygulamalarının etkinleştirilmesi için aşağıdaki çalışmalara ağırlık verilmesinde fayda görülmektedir:

1. Denetimlerin etkin bir şekilde yürütülmesi sağlam bir mevzuat altyapısının yanında denetim personelinin tam zamanlı olarak PGD faaliyetlerine vakfedilmesine bağlıdır. Tek işi denetim olan personelin bu alana odaklanmasıyla uzmanlaşma sağlanabilecek, testler için numune seçimi, denetimlerde risk ve ciddi risk taşıyan ürün tespiti gibi konularda yetkin bir personel altyapısı sağlanabilecektir.

2. Denetimler ağırlıklı olarak işaret/belge kontrolü ile yürütülmektedir. Ürünlerde özellikle daha ileri inceleme ile tespit edilebilecek riskleri (kimyasal riskler gibi) belirlemede test yöntemine başvurulması önemlidir.
3. İnternet satışlarının denetimiyle ilgili 2023 yılında da sınırlı sayıda kuruluş veri sağlayabilmiştir. Diğer kuruluşların da denetimlerini bu alana yoğunlaştırarak önceliklendirmeleri önemlidir.
4. RAPEX sisteminde yer alan ülkemiz menşeli ürünlere ilişkin olarak AB piyasasına teknik düzenlemesine aykırı ürün ihraç eden firmalara yetkili kuruluşlarımızın 7223 sayılı Kanun hükümleri gereği müeyyide uygulaması ve ülkemiz ürünlerinin yurt dışı piyasalardaki imajının korunması adına imalatçı ve ihracatçılarımızın gerekli önlemleri almaları gerekmektedir.
5. Denetimleri TİTCK tarafından gerçekleştirilen kozmetik ürün grubu hariç olmak üzere, denetlenen ürün partileri içerisinde uygunsuzluk tespit edilme oranları, 2023 yılında da diğer yıllarda olduğu gibi düşük kalmıştır. Bu oranın yüksek olması, denetimlerin risk odaklı yapıldığını, dolayısıyla kısıtlı kaynaklarla riskli ürünlere hızla ulaşıldığını göstermesi bakımından önemli bir göstergedir. Önümüzdeki yıllarda kuruluşların bu oranı arttırmaya yönelik daha fazla çaba göstermelerinde fayda olacaktır.
6. İPC ve önlem uygulamaları PGD'nin can alıcı noktasını oluşturmakta ve bu veriler yürütülen denetimlerin amacına ulaşip ulaşmadığını göstermektedir. Yetkili kuruluşların tespit ettikleri her uygunsuzluğa İPC uygulamaları 7223 sayılı Kanun'un getirdiği bir zorunluluktur. Aynı şekilde riskli ve ciddi riskli bulunan ürünlerle ilgili de Kanun'da sayılan önlemlerin etkin ve hızlı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Bu uygulamalar, vatandaşın korunması başta olmak üzere piyasaya uygunsuz ürün arz ederek haksız rekabet oluşmasına neden olan ve insan sağlığı ve güvenliğini riske atan iktisadi işletmecilere gerekli yaptırımların ve önlemlerin uygulanması bakımından da öncelikli bir meseledir.
7. Tüketici tercihleri ve teknolojik gelişmelerle birlikte piyasaya arz edilen ürünlerin miktarında ve çeşidinde her geçen gün artış görülmektedir. PGD kuruluşlarının özellikle yeni ürün grupları ve riskleri göz önünde bulundurarak denetimlerini planlaması, yürütmesi ve daha proaktif olması önemlidir.
8. AB ürün mevzuatının ülkemiz mevzuatı haline getirilmesine yönelik çalışmalar 1996 tarihinde yürürlüğe giren Gümrük Birliği Kararı'ndan bu yana sürdürülmekte ve AB'de teknik mevzuat alanındaki çalışmalar yakinen takip edilmektedir. AB'nin bir iklim politikası ve aynı zamanda ekonomik dönüşüm programı olarak kurguladığı ve 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı, teknik mevzuat alanında önemli değişiklikler getirmektedir. Benzer şekilde dijital unsurlara sahip ürünler ile dijital içerikli ürünlerin ürün güvenliği noktasında da AB'de önemli mevzuat değişiklikleri gündemdedir. Tüm bu gelişmelerin PGD kuruluşlarımızca takibi ve söz konusu mevzuatın uygulanmasına yönelik gerekli altyapı çalışmalarına başlanması elzemdir.

V. EKLER

EK -1: PGD KURULUŞLARINA AİT İHBAR VE ŞİKAYET HATLARINA İLİŞKİN LİSTE

PGD Kuruluşu	Destek Hattı
STB	ALO 130 Ürün Güvenliği Şikayet Hattı
ÇSGB	ALO 170
ÇŞİDB	ALO 181 Çevre ve Şehircilik Hattı
TKPGGM	ALO 175 Tüketici Danışma Hattı
TOB	ALO 174 Gıda Hattı
SB	SABİM ALO 184 Hattı
UAB	Çağrı Merkezi 444 24 07
BTK	BTK Bilgi ve İhbar Merkezi ALO 120
EPDK	-

EK -2: TABLOLAR